

accent

**VILL LEVA
FULLT UT**

Per Holknekt om
livet som nykter

DEBATT:

"IOGT-NTO BORDE
ARBETA MOT RASISM"

**DIGITALT RÄDDAR
SMÅSTADSBIO**

I byn Horn dubblades besöken

50

ÅR MED MILJON-
LOTTERIET!

NYKTRA TRENDER

Sju tecken på att världen nyktrar till

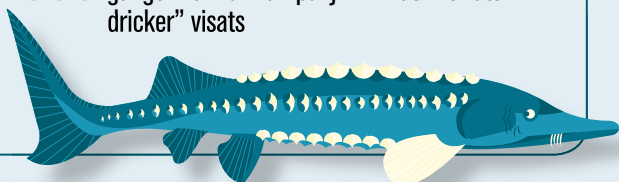
DITT ENGAGEMANG HAR GJORT SKILLNAD

ALKOHOLSTÖR.SE

⇒ **25 000** förfrågningar och påminnelser har skickats ut av personer via alkoholstör.se till riksdagskandidaterna

⇒ **14 000** unika personer har besökt alkoholstör.se

⇒ **12 000** gånger har vår kampanjfilm "Tack för att ni dricker" visats

KANDIDATER

⇒ **1 899** unika personer har ställt frågor till riksdagskandidater

⇒ **2 428** kandidater har svarat på vår fråga

⇒ **84%** av de som svarat vill ha skärpning av lagstiftningen om alkoholreklam

⇒ **128** förstanamn har svarat JA till skärpning

⇒ **4** ministrar har svarat JA till skärpning

TOPPLISTAN ÖVER DE SOM STÄLLT FLEST FRÅGOR

⇒ **4 883** stycken från Kamilla, 45 år, ej medlem, arg på alkoholreklam

⇒ **1 168** stycken från Lasse, 63 år, gått Topp-utbildning i alkoholpolitik

⇒ **1 090** stycken från Daniela, 40 år, IOGT-NTO-medlem sedan april 2014

ALKOHOLREKLAM

⇒ **150** personer har rapporterat in alkoholreklam

⇒ **800%** – så mycket har anmälningarna om alkoholreklam till Konsumentverket ökat

PARTITOPPLISTA

SKA LAGSTIFTNINGEN FÖR ALKOHOLREKLAM SKÄRPAS?

	JA TILL SKÄRPNING!	HAR INTE SVARAT ALLS	NEJ TILL SKÄRPNING!
	408 st	281 st	4 st
	398 st	258 st	15 st
	365 st	408 st	11 st
	303 st	353 st	27 st
	244 st	444 st	85 st
	232 st	468 st	113 st
	89 st	570 st	134 st
Totalt:	2 039 st	2 782 st	389 st

TACK!

22

Porträtt. För två år sedan bestämde sig Per Holknekt. Han ville leva livet fullt ut. Och han ville göra det nykter. Ärrad, men mer levande än någonsin.

16

Trender. Något håller på att hända och synen på alkohol förändras. Accent har samlat nyktra trender.

28

Bio. När biobranschen digitaliserades ställdes nykterhetsrörelsens biografer inför valet att köpa dyrt eller lägga ner. I Horn tog man steget – och fyrdubblade omsättningen.

34

Miljonlotteriet. Sedan starten 1964 har Miljonlotteriet gett ett överskott på närmare 2 miljarder kronor till IOGT-NTO-rörelsen. Hur ser de kommande 50 åren ut?

46

Nykterhet. I den nybildade IOGT-NTO-föreningen Wadajir i Växjö finns hundratals nya medlemmar med somalisk bakgrund.

Så blir alkoholpolitiken | 6
Pierre Andersson siar om hur alkoholpolitiken kommer att se ut med en rödgrön regering.

40 nya verksamheter | 8
Ett av IOGT-NTO:s mål för 2015 är att starta 50 nya föreningar eller andra verksamheter. Man är på god väg att lyckas.

Rekordmånga alkoholanmälningar | 10
Antalet anmälningar av alkoholreklam till Konsumentverket har ökat med 800 procent sedan IOGT-NTO:s kampanj startade.

Farliga myter om legalisering | 4

LEDARE De grupper som förespråkar legalisering har lyckats väl med att få ut sina argument. Men långt från allt är sant, skriver Pierre Andersson

Vi har rätt att säga nej | 46
ORDFÖRANDEN Vi som folkrörelse har rätt att säga NEJ till organisationer som är mot mångfald och tolerans, skriver Anna Carlstedt.

+ Kultur | 42

+ Månadens medlem | 44

+ Korsord | 51

OMSLAGSBILD
Johnér

FOTO: MATHIAS LÖVSTRÖM

Chefredaktören.

Pierre Andersson

Tro inte allt du läser

Farliga myter om legalisering

Den som följer nyheter och diskussioner efter legaliseringen av marijuana i Colorado för snart ett år sedan får lätt intrycket att allt är frid och fröjd.

Under våren och sommaren har väl ansedda medier som Washington Post publicerat nyheter som talar om att bruket av marijuana är på väg ner i USA och att brottsligheten i Colorados huvudstad Denver har minskat sedan legaliseringen.

Problemet är bara att inget av det är sant. Det enda sättet att komma fram till dessa slutsatser är att behandla de fakta som finns mycket selektivt.

Tittar man närmare på den stora drogvaneyundersökning som presenterades i USA nyligen så visar det sig att bruket av marijuana visserligen har planat ut i åldersgruppen 12–15-åringar, men i övriga åldersgrupper syns tydliga ökningsar mellan 2012 och 2013.

Samma sak gäller brottsligheten i legaliseringens huvudstad: Väljer man att titta på drygt hälften av brottsrubriceringarna kan man mycket riktigt hitta en minskning – men inkluderar man alla anmälda brott syns en ökning på över sju procent sedan legaliseringen vid årsskiftet.

Med hjälp av sociala medier och ett effektivt lobbyarbete har legaliseringsförespråkarna skapat en bild av verkligheten som det finns anledning att ifrågasätta. Tro inte på allt du läser när det gäller cannabis och legalisering.

Opinion.

SKRIV TILL OSS på accent@iogt.se
eller Box 12825, 112 97 Stockholm

Varför inte Sverige- demokraterna?

■ Hej, läste i Accent om hur partierna tycker om alkoholfrågor. Men mitt parti SD var inte med. Jag vill veta varför.

ARNE O BERGLUND

SD är inte som andra partier

■ Det finns en avgörande skillnad mellan Sverigedemokraterna och de övriga partierna som är valda av folket till Sveriges riksdag. Den skillnaden ligger i synen på människans lika rätt och värde.

För mig är det tydligt att Sverigedemokraterna är ett parti som har såväl sina rötter som sin livsluft i rasismen.

Vi ser gång på gång hur företrädare för partiet – också mycket högt uppsatta sådana – ertappas fälla direkt rasistiska yttranden i olika forum.

Det är ingen rättighet att få sin politik framförd och publicerad i Accent. Inte ens om det handlar om alkohol- och narkotikapolitik. Den medlem och läsare som är verkligt intresserad av Sverigedemokraternas politik på området kan enkelt hitta informationen ändå.

Accent ges som bekant ut av IOGT-NTO. En organisation, som i sina grundsatser, mycket tydligt betonar just alla människors lika rätt och värde. Här finns en uppenbar, och mycket grundläggande, konflikt med Sverigedemokraternas människosyn.

Därför beslutade jag som ansvarig utgivare att inte ha med Sverigedemokraterna i Accents partienkät.

PIERRE ANDERSSON, CHEFREDAKTÖR

Mest läst på accentmagasin.se

Senaste månaden

1. Cannabis som laglig medicin
2. Partiernas fullständiga svar på Accents frågor
3. 7 myter om cannabis och legalisering
4. Så blir alkoholpolitiken med en rödgrön regering
5. Miljöpartiets språkrör vill ha ölförbud på arenor

6. Intervju med Sanna Lundell: "Jag har svårt med tillit"
7. "LRF går alkoholindustrins ärenden"
8. Bildreportage: "Man behandlas inte som människa"
9. Alkohol smörjmedel i dokusåporna
10. Möt jet-set-frun som blev nykterhetscoach

Redaktionen. Det är vi som gör Accent

accent

Accent ges ut av IOGT-NTO.
Pressläggning detta nummer: 24 september
Nästa nummer kommer ut: 14 november

Pierre Andersson
Chefredaktör och ansvarig utgivare
08-672 60 51, pierre.andersson@iogt.se

Maria Zaitzowsky Rundgren
Featureredaktör, reporter
08-672 60 56, maria.zaitzowsky@iogt.se

Eva Ekeröth
Nyhetsreporter
08-672 60 50, eva.ekeroth@iogt.se

Nathalie C. Andersson
Digitalredaktör
073-372 62 53, nathalie.andersson@iogt.se

**Tobias Berving &
Magnus Frederiksen**
ETC Kommunikation

Bildbehandling Ola Falk, Jeanette Andersson **Korrekturläsning** Gunborg Mellegård **Medverkande detta nummer** Kinga Sandén, Joakim Medin, Jonas Eriksson, Magnus Frederiksen, Jan-Ewert Strömbäck, Anders Perstrand. **Adress** Accent, Box 12825, 112 97 Stockholm
Telefon 08-672 60 50 **Fax** 08-672 60 01 **E-post** accent@iogt.se **Webbplats** www.accentmagasin.se **IOGT-NTO:s förbundskansli** Tel: 08-672 60 00, Besöksadress: Gammelgårdsvägen 38, Stora Essingen, Stockholm, www.iogt.se **Prenumeration (295 kr/år)** och **adressändring** 08-672 60 38, prenumeration@iogt.se, fax: 08-672 60 01 **Annonsbokning** Pierre Andersson, tel: 08-672 60 51, accent@iogt.se **Tryck** V-TAB, Vimmerby.
Obeställt material Tidningen svarar inte för insända, obeställda texter och bilder samt förbehåller sig rätten att redigera insänt material.
Lagring Allt material i tidningen Accent lagras och kan publiceras elektroniskt. Icke anställda måste meddela eventuellt förbehåll mot sådan lagring och publicering. I princip publiceras inget material med sådant förbehåll.
Taltidning Accent finns även som gratis taltidning. **ISSN** 0345-0406. Medlem i Sveriges Tidskrifter.

SVRIGES
TIDSKRIFTER

”Prioritera arbetet mot rasism”

IOGT-NTO gör anspråk på att vara en bred folkrörelse. Vi har en lång och stolt historia av demokratiarbete. Under 2000-talet har inte kultur- och demokratiarbete varit prioriterat i organisationen. Samhällsutvecklingen kräver att vi ändrar på det nu.

Eftervalsanalyserna duggar tätt och den ena politiska experten efter den andra radar upp förklaringar på hur det är ställt och om vad som har hänt.

Många IOGT-NTO-medlemmar är frustrerade över Sverigedemokraternas opinionsframgångar. Detta med all rätt. Det kan inte nog understrykas att SD inte är ett parti som andra. Det har djupa rötter i fascistiska rörelser och listan på hur deras valda företrädare från riksdag till kommunnivå uttrycker djupt rasistiska åsikter är närapå oändlig.

Valutgången visar tydligt att IOGT-NTO nu måste ta ett mer aktivt ansvar för att arbeta med demokrati-frågor. Vi är en organisation med många engagerade medlemmar över hela landet. Vi har stora resurser i bland annat våra folkhögskolor Wendelsberg och Tollare och i studieförbundet NBV.

Om inte nyval har hunnit utlysas än, och det går vägen med en statsbudget i december, så är det troligen fyra år tills nästa val. IOGT-NTO måste under den tiden våga vara politiska och stå upp för våra grundsatser som inleds med att vi är en folk- och bildningsrörelse, med de bärande idéerna demokrati, solidaritet och nykterhet.

Vi behöver en kraftsamling som sträcker sig från övergripande ideologiska diskussioner och strategier till ett uthålligt arbete på gräsrotsnivå, som håller hela mandatperioden.

Detta skulle i viss mån kräva en omprioritering från det kraftiga fokus på alkoholfrågan som IOGT-NTO med framgång haft som strategi under 2000-talet.

Lyckligtvis börjar IOGT-NTO inte på noll. Det finns naturligtvis mycket arbete som redan utförs. På Tollare finns mycket kunskap, till exempel inom utbildningen kring socialpedagogiskt ungdomsarbete.

På Wendelsberg finns bland annat Projektbildaren. I Scoutrörelsen drivs projektet Värsta fördomen, där NSF är delaktiga. Det finns mängder med arbete och initiativ som redan pågår.

Även på lokalplanet står vi på plus i starten. Vi har lokalerna. Vi har engagerade medlemmar och inte minst en lång tradition av att använda kulturens kraft att vidga människors vy.

Nu är det tid att samla och samordna de krafter som finns för att IOGT-NTO på ett aktivt och medvetet sätt i ännu högre grad ska bidra till ett samhälle som bygger på demokrati och solidaritet, ett samhälle där rasismen inte får fortsatt fotfäste.

Nästa års kongress ligger väl till för att formalisera ett aktivt demokratiarbete och ett antirasistiskt arbete. Vi måste sköta vårt folkbildningsuppdrag nu.

ERIK WINNFORS WANNBERG, ÖREBRO

”Vulgärt och billigt, Budweiser”

ALKOHOL Öljätten Anheuser-Busch hyrde staden Crested Butte i Colorado för att spela in en reklamfilm för Budweiser. För inspelningen anordnades en tredagarsfest. Festdeltagare var 1 000 unga människor som flögs till staden som normalt har 1 500 invånare.

Huvudgatan målades blå, här fanns badbaljor, en fejkad sandstrand och en scen. Restauranger och barer försågs med skyltar och parasoller med Budweiser-tema och deltagarna hade fri tillgång till öl under inspelningsdagarna.

Vulgärt och billigt anser en av invånarna.

PIERRE ANDERSSON

Alkohol försämrar mörkerseendet

ALKOHOL Ny forskning visar att alkohol försämrar mörkerseendet, vilket ökar risken ännu mer för den som sätter sig bakom ratten med alkohol i kroppen.

– Skälet är att etanolen passerar till tårvätskan och stör den yttersta hinnan som täcker ögonen genom att den avdunstar mer vatten, säger Jose Juan Castro från University of Granada i Spanien till Business Standard.

Är tårhinnan påverkad försämrar bildkvaliteten på näthinnan.

EVA EKEROTH

FOTO: ISTOCK

FOTO: TT

Så blir alkoholpolitiken med rödgrön regering

Sverige står inför ett regeringsskifte. Men hur kommer en ny rödgrön regering att påverka alkoholpolitiken?

POLITIK I Accents partienkät inför valet är de tre partierna, Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet eniga om grunderna: Såväl alkohol- som narkotikapolitik ska vara fortsatt restriktiv och alla partierna säger sig värna Systembolagets monopol.

Utifrån de rödgröna partiernas svar på enkäten och vad de säger i sina partiprogram kan man dock dra ett antal slutsatser.

Här är fem slutsatser på fem viktiga områden:

Gårdsförsäljningen död

Gårdsförsäljningsfrågan är troligen död och begravnen i och med valresultatet. Ingen av partierna säger sig vara intresserade av att väcka frågan till liv.

Förbud mot alkoholreklam? Nja.

I Accents enkät svarar V och MP att de helt vill förbjuda alkoholreklam medan S svarar nej. I IOGT-NTO:s kampanj Alkoholstör har dock hälften av partiets riksdagskandidater sagt att de vill skärpa lagstiftningen.

Inte högre alkoholskatt

När det gäller framtida höjningar av alkoholskatten är de rödgröna inte lika överens. V är för ytterligare höjningar. MP likaså, men med vissa reservationer. Man säger att alkoholskatten är ett viktigt styrmedel och att nivån är ”en viktig diskussion”. Regeringens största parti Socialdemokraterna vill enligt enkätsvaret till Accent inte ha någon mer alkoholskatt-höjning.

Begränsad e-handel med alkohol

Frågan om vinklubbar och andra typer av e-handel med alkohol utreds redan på initiativ av den avgående regeringen – resultatet kommer att presenteras om några veckor. V och MP säger att man helt vill förbjuda e-handel, medan S nöjer sig med att den bör begränsas mer än idag.

Restriktiv narkotikapolitik – men mer fokus på vård

Narkotikapolitiken ligger av allt att döma fast. Såväl S som MP är tydliga i Accents enkät med

att de står upp för en restriktiv narkotikapolitik och visionen om ett narkotikafritt samhälle. V talar mer om helhetssyn och om vikten av generell välfärd – men tar avstånd från tankar på legalisering.

Möjligen kommer en avkriminalisering av eget bruk av narkotika framöver. V är för en avkriminalisering. Jonas Sjöstedt tog upp frågan i partiledardebatten och riksdagsledamoten Eva Olofsson (V) skrev om kravet på SVT:s debattsida tillsammans med Björn Fries.

MP vill flytta fokus från straff till vård när det gäller den enskildes missbruk, men tar inte ställning för avkriminalisering.

S drev igenom kriminalisering- en 1988. De röstade visserligen emot skärpningen 1993 (som införde fängelse i straffskalan för att polisen skulle få rätt till tvångsmedel) – men ändrade den inte när de vann valet året efter. Partiet är tydligt emot en avkriminalisering och det är inte sannolikt att V och MP lyckas få S att ändra sig de kommande fyra åren.

Att retoriken från regeringen kommer att kretsa mer kring vård än straff är dock ingen höjgodsare.

PIERRE ANDERSSON

Så många såg IOGT-NTO:s jättekampanj

IOGT-NTO:s stora kampanj Fyll Livet gick i mål i våras. Nu börjar utvärderingen bli klar.

I RÖRELSE Samuel Somo på IOGT-NTO:s kommunikationsavdelning var ansvarig för kampanjen "Fyll Livet" och håller nu på som bäst med utvärderingen. Några siffror är redan klara:

- 13 procent har sett seriestrip-parerna om Vinballen och Ökenrättan. I huvudmålgruppen (30-45-åringar) är motsvarande siffra 15 procent.
- 6 procent har sett affischkampanjen ("I helgen blir det åka av") på de orter den fanns.
- 1 procent av huvudmålgruppen har tävlat på Facebook.
- 60 procent i huvudmålgruppen anser att budskapet i kampanjen är att man ska fundera på hur mycket man dricker. 15 procent håller med om att budskapet var att "alkohol står i vägen för ett fritt och rikt liv".

Testet "Är du en vinballe eller en ökenrätta?" gjordes av 25 455

personer på kampanjsajten. Omkring 300 lovade att ta en nykter period.

– Utifrån den budget vi hade tycker jag att 13 procent är bra, säger Samuel Somo till Accent. Det är klart att jag hade önskat att ännu fler sett kampanjen men jag är glad att vi nått ut till så många.

Budgeten för kampanjen var sju miljoner kronor. Kampanjtiden var över ett år. Även delar av den Alkoholstör-kampanj som handlar om alkoholareklam är finansie-

rad med Fyll Livets budget.

YouGov som gjort utvärderingen anser att IOGT-NTO:s kampanj har "klarat sig hyfsat" och att genomslaget för affischkampanjen är "imponerande" sett till budget, även om man också påpekar att den kunde ha varit tydligare.

Sedan tidigare är det också känt att IOGT-NTO:s medieexponering ökat kraftigt under kampanjåret.

PIERRE ANDERSSON

Alkobommar stoppar rattfylla

ALKOHOL Motorförarnas helnykterhetsförbund, MHF, sätter upp sex alkobommar i Frihamnen i Stockholm. I Stockholm blir det högre trafikvolym än vid det första fältförsöket i Göteborg och fler kontrollstationer. Målet är att alla hamnar i Sverige ska ha alkobommar 2015.

Både lastbilsförare och personbilsförare kommer att få blåsa i alkomätaren innan bommen går upp.

– Vårt uppmärksammade försök med alkobommar i Göteborg visar att systemet fungerar: mätningen sker snabbt och exakt och skulle någon "blåsa rött" finns det snabbt folk på plats för att lagföra den som kör med för hög promillehalt, säger Arne Winerdahl, vd på MHF i ett pressmeddelande.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

FOTO: KUSTBEVAKNINGEN

Lågutbildade dör oftare av alkohol

ALKOHOL Fem gånger så många lågutbildade som högutbildade dör av alkoholrelaterade orsaker. Det visar Socialstyrelsens statistik över dödsorsaker 2013. Som lågutbildade räknas de som endast gått ut grundskolan. Att ha gått i gymnasiet halverar risken för kvinnor, men ger inte lika stort skydd för män. Avslutade högskolestudier ger dock det allra största skyddet för både män och kvinnor.

EVA EKEROTH

Genusnormer styr drickandet

Kvinnor förväntas vara ansvarstagande och män antas testa gränser. Det visar en ny avhandling i sociologi vid Stockholms universitet.

ALKOHOL Avhandlingen "Normalitetens gränser: En fokusgruppstudie om alkoholkultur(er), genus- och åldersskapande" är baserad på fokusgruppsintervjuer med män och kvinnor mellan 15 och 65 år. Studiens syfte har varit att undersöka betydelsen av alkohol och drickande i olika generationer av män och kvinnor i relation till

livsperioderna barndom, ungdom och vuxen.

Resultaten visar att kvinnor förväntas vara mer ansvarstagande, kontrollerande och omhändertagande än män. Männen är däremot tillåtna att göra bort sig och förlora kontroll i högre utsträckning än kvinnor.

– Mäns och kvinnors drickande förklaras och ursäktas på olika sätt. Medan mäns dryckesbeteende huvudsakligen ursäktas utifrån argument om biologi och hormoner; som exempelvis med att de är

FOTO: ISTOCK

djuriska eller testosteronstinna, förklaras kvinnors ansvarskännande främst utifrån moderskapet, säger Josefin Bernhardsson vid Centrum för samhällsvetenskaplig alkohol- och drogforskning, i ett pressmeddelande.

FREDRIK QUISTBERGH

Mångfald kräver nyktert ledarskap

Ida Ölmedal, ledarskribent på Dagens industri, om att arbetsplatser som tillåter alkohol att bli ett socialt kitt utesluter medarbetare som inte dricker.

FOTO: PIERRE ANDERSSON

HALLÅ DÄR!

Linda Engström,

chef för kommunikation och påverkan på IOGT-NTO.

Har ni gjort årets bästa valkampanj?

– Ja, det tycker jag. 2 429 riksdagskandidater besvarade vår fråga. SVT lyckades bara få 2 000 att besvara frågorna i deras Valkompass.

Hur långt från målet var ni?

– Målet var att hälften, dvs 2 500 skulle svara, så det var nära. Vi hade fler mål; att alla kandidater skulle få frågan, vilket är uppnått och att 80 procent skulle svara ja, vilket är uppnått med råge då 84 procent är för att skärpa lagstiftningen för alkoholreklam. Det är till och med större andel än bland svenska folket.

Tror du att kampanjen påverkat hur folk röstat?

– Inte på vilket parti de röstat, men kanske på vilken kandidat man kryssat.

Har kampanjen gjort någon nytta?

– Ja, vi har fått 2 429 riksdagskandidater att reflektera över vad de tycker om alkoholreklam och ta ställning och vi har mobiliserat 1 900 personer att hjälpa till. När gjorde IOGT-NTO senast något som engagerade så många?

Tänker ni gå vidare med resultatet?

– Ja, vi planerar att ordna träffar med alla riksdagsledamöter länsvis för att diskutera frågan.

EVA EKEROTH

40 nya IOGT-NTO verksamheter

Hittills i år har närmare 40 nya verksamheter och föreningar startats inom IOGT-NTO. "Vi har lyckats kommunicera våra mål på ett bra och effektivt sätt", säger Eva Blomqvist, biträdande generalsekreterare på IOGT-NTO.

RÖRELSE I början av året sattes ribban. IOGT-NTO skulle under året starta minst 50 nya verksamheter och föreningar i enlighet med sifferleken 5-50-500-5000 (5 procents höjning av alkoholskat-

ten, 50 nya verksamheter, 500 fester och 5000 nya medlemmar).

Redan nu har närmare 40 nya verksamheter och föreningar startats runt om i landet.

– Det är förstås jätteroligt! Vi

Eva Blomqvist, biträdande generalsekreterare, är nöjd med IOGT-NTO:s nya verksamheter.

har redan bildat 12 nya föreningar i år, med både bredd och mångfald. Det är lika många som vi brukar bilda på ett helt år annars. Några av de nya föreningarna är sprungna ur vårt projekt "Nya grupper", men flera har också bildats utifrån ett kompisgäng eller en verksamhetsidé, säger Eva Blomqvist, biträdande generalsekreterare på IOGT-NTO.

Eva Blomqvist är övertygad om att anledningen till att så mycket ny verksamhet har dragits igång är att det lades stort fokus på detta i början av året.

– Jag tror att det har bidragit till en mer tillåtande kultur, där fler och fler vågar starta upp verksamhet. Ju fler som sätter igång, desto fler följer efter, säger Eva Blomqvist och tillägger att prognosen för resten av året ser mycket bra ut.

På Accents webbplats kan du se en karta över de nya verksamheterna.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

LRF tar strid för gårdsförsäljning

ALKOHOL Lantbrukarnas Riksförbund, LRF, vill att det ska bli tillåtet för små alkoholproducenter att själva sälja sina produkter. Det strider mot svensk lag som ger Systembolaget monopol på alkoholförsäljning.

LRF har anmält frågan till EU-kommissionen.

Enligt Anders Johannesson, expert på företagarrvillkor inom LRF, ifrågasätter inte LRF monopolet.

– Vi har ställt frågan vad som ryms inom monopolets ram, säger han till Accent.

Linda Engström, chef för kom-

FOTO: LRF

Anders Johannesson

munikation och påverkan på IOGT-NTO är förvånad över att LRF ägnar så mycket kraft åt frågan.

– Gårdsförsäljning skulle inte öka arbetstillfällena. Redan idag kan ju vingårdar visa hela processen och låta besökare provsmaka.

Däremot skulle den krossa monopolet och öka alkoholskadorna, säger Linda Engström.

Hon är dock inte särskilt oroad över LRF:s utspel.

– EU-kommissionen har tidigare varit tydlig med att detta skulle vara diskriminering av andra EU-länders produkter, säger hon.

EVA EKEROTH

FOTO: ISTOCK

Stena Line lotsar till mer alkoholköp

Stena Line har infört en ny tjänst, Packningskollen. Resenärer får hjälp att räkna ut hur mycket alkohol de kan lasta i bilen utan att bryta mot lagen. "Oansvarigt", tycker IOGT-NTO.

ALKOHOL Minskande lönsamhet har fått Stena Line att hitta nya sätt att locka resenärer. Ett som verkar fungera är så kallade Bordershops där man säljer billig alkohol. Det infördes på färjorna i våras.

Nu har Stena Line kompletterat försäljningen av billig alkohol med en tjänst som de kallar Packningskollen. På deras webbplats matar resenären in sitt bilnummer och får då reda på hur mycket man kan handla utan att lasta sin bil mer än tillåtet.

Enligt Packningskollen kan

en Volvo V70 lastas med 14 flaskor öl, 65 flaskor vin och 31 vinboxar. Totalt hela 320 liter alkohol.

Linda Engström, chef för kommunikation och påverkan på IOGT-NTO, tycker inte att Stena Line tar sitt ansvar.

– De tar tydligen lätt på det här

och tar inget ansvar för de konsekvenser alkoholförsäljningen får för samhället, säger hon till Accent.

Bordershop infördes i slutet av februari. I mars ökade antalet resenärer till Danmark med närmare 250 procent.

EVA EKEROTH

Fakta. Införselregler

Från land utanför EU får man skattefritt ta med sig max 1 liter spritdryck eller 2 liter starkvin, 4 liter vin och 16 liter starköl. Detsamma gäller från

Åland och Kanarieöarna som är frihandelsområden.

Om alkoholen är beskattad i ett annat EU-land, till exempel Danmark, får man föra in 10 liter sprit, 90 liter vin, 20 liter starkvin och 110 liter öl. Det är dock inga absoluta gränser. Den som hävdar att den ska ha en större fest får föra in, i det närmaste, obegränsade mängder.

50 goda gärningar

IRÖRELSE Miljonlotteriet firar 50 år och har tillsammans med IOGT-NTO tagit fram en folder som heter "50 goda gärningar". Den innehåller konkreta exempel – i bild och text – på all den verksamhet som ryms inom IOGT-NTO. Exempelen i foldern är handplockade för att visa på variationen och mångfalden. Här syns bland annat sociala företag, Vit Jul, alkoholförbud, kamratstöd och lägerverksamhet.

– Tanken med foldern är att visa upp vad IOGT-NTO gör och vad Miljonlotteriets överskott går till, säger Linda Engström, kommunikations- och påverkanschef på IOGT-NTO.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Miljonlotteriet minskar omsättningen

IRÖRELSE Lotteriinspektionen presenterar statistik som visar att IOGT-NTO:s lotteri hör till dem som minskar mest. Omsättningen på skraplotterna har gått ner 15 procent jämfört med förra året och internet spelen med fyra procent. Totalt omsatte Miljonlotteriet 256 miljoner under första halvåret 2014.

Bingolotto har det allra tuffast, där är minskningen över 19 procent. Postkodlotteriet går fortsatt bra och ökar med 1,5 procent.

PIERRE ANDERSSON

235 kcal
... innehåller en stor starköl.

FOTO: RICK WILKING / TT BILD

BILDEN

Cannabusiness. I legaliseringens spår dyker nya affärsmöjligheter upp – den här resebyrå i Colorado ordnar cannabisresor.

KOMMENTAREN

En åsikt är en åsikt

Dagarna efter valet fylls mitt Facebook-flöde av kommentarer kring valresultatet. Folk är upprörda. De frågar sig: "är 13 procent av alla svenska medborgare rasister? Har det blivit dags att lämna Sverige för en vettigare befolkning? Har förståndshandikapp tagits till en ny nivå nu när 13 procent av Sveriges befolkning röstar på SD?"

Anklagelserna haglar och många skylar på dumma och okloka medmänniskor. Men i ärlighetens namn är det här ingenting nytt. De senaste åren har jag sett åtskilliga inlägg som skanderar att "om du röstar på SD så kan du ta bort mig som vän".

Jag förstår idén.

Att man genom att säga ifrån vill stå upp för demokratin och allas lika värde. Det tråkiga är att vi genom att döma människor efter deras åsikter bara för människorna

längre ifrån oss. Det är ju åsikten vi ska fördöma, inte personen.

Vill vi förändra människor måste vi lära känna dem, försöka förstå deras värld och visa på andra lösningar. Vi måste börja lyssna på varandra, även när vi tycker olika. Speciellt då.

En åsikt är en åsikt – och en åsikt kan förändras. Men när vi skjuter människor ifrån oss skjutsar vi dem bara in i famnen på andra grupper som påstår sig lyssna och som skapar enkla lösningar genom att skylla på andra.

Det är först när vi börjar lyssna på varandra och ser de utvecklingsmöjligheter som finns i samhället som vi kommer kunna förändra saker på riktigt. Det är först då som vi kan skapa en värld där vi tillsammans försöker förändra de problem vi ser. Inte en värld där problemen skylls på andra – oavsett vilka dessa "andra" är.

NATHALIE C. ANDERSSON

FOTO: EVA EKERÖTH

"Nu visar vi att alkoholreklamen upplevs som ett problem", säger Linda Engström, kommunikations- och påverkanschef på IOGT-NTO.

FOTO: TT

Rekordmånga reklamansmälningar

Antalet anmälningar av alkoholreklam till Konsumentverket har ökat med 800 procent sedan IOGT-NTO:s kampanj startade.

I RÖRELSE Innan IOGT-NTO startade Alkoholstörningsjouren fick Konsumentverket in en handfull anmälningar om otillbörlig reklam per månad.

I april i år fick Konsumentverket motta 13 anmälningar, i maj 21, i juni 27 och i juli 24. Antalet anmälningar under maj, juni och juli är 800 procent fler än motsvarande period förra året.

– Vi har noterat ökningen, säger Emma Hedge, jurist på Konsumentverket. Nu får vi göra en bedömning av vilka vi ska gå vidare med, men våra resurser är ju desamma som tidigare.

Enligt Emma Hedge prioriteras de anmälningar som har störst chans att gå igenom.

– Jag har tittat på de flesta anmälningarna och en del är det helt klart värt att gå vidare med. I andra fall bedömer vi att det inte är någon idé att gå vidare eftersom vi inte tror att de går igenom, säger hon.

Konsumentverket har avsatt en heltidstjänst för alkohol- och tobaksreklam. Den delar Emma Hedge med en kollega.

– Vi har ganska länge känt att det är alldeles för lite. Det har vi bland annat påpekat i utred-

ningen "En väg till ökad tillsyn". Att det nu kommer fler anmälningar är bra. Det visar på att behovet finns, säger hon.

Om de fick mer resurser skulle Emma Hedge vilja arbeta mer proaktivt.

– I sommar har vi besökt ett par festivaler till exempel. Vi skulle vilja göra mer av det. Vi skulle också vilja ha möjlighet att öppna fler ärenden, säger hon.

Linda Engström, kommunikations- och påverkanschef på IOGT-NTO, är glad över ökningen av antalet anmälningar.

– Jättekul att det går att se resultat direkt av vår kampanj. Nu visar vi att alkoholreklamen upplevs som ett problem, säger hon.

Hon är imponerad över medlemmarnas insatser.

– Bra att våra medlemmar ställer upp och väljer att lägga tid på att anmäla reklam och kul att det spelar roll vad vi gör, säger hon.

Linda Engström påpekar att det inte är Konsumentverket IOGT-NTO är missnöjda med.

– Samarbetet med dem har hela tiden varit bra. Det är inte ovilja utan brist på resurser och lagstiftning som är problemet. Dessutom borde det inte vara Marknadsdomstolen som dömer. Den här frågan prioriteras inte idag, säger hon.

EVA EKERÖTH

Måttlighetsdrickande i fokus för IOGT-NTO-rapport

Några av världens främsta alkoholforskare arbetar med en ny rapport åt IOGT-NTO och Svenska Läkaresällskapet. Temat är måttlighetsdrickande.

I RÖRELSE I dagarna tre samlades några av världens ledande alkoholforskare på Wendelsbergs folkhögskola. Där har de diskuterat, debatterat, resonerat och skrivit. Resultatet ska bli en ny rapport i serien "Alkoholen och samhället". Uppdragsgivare är IOGT-NTO och Svenska Läkaresällskapet.

Årets rapport tar upp konsekvenser av lågdoskonsumtion av alkohol. Ett betydligt mer kontroversiellt ämne än förra årets: ungdomar och unga vuxna.

– Ja, det är tuft och komplext, men det finns också mycket ny forskning på området, säger Harold Holder, tidigare chef för Prevention Research Center i USA, numera pensionär och den som är ordförande för forskargruppen.

Alkoholforskarna Tim Stockwell, Sven Andréasson, Harold Holder, Frida Dangardt, Timothy Naimi och Tanya Chikrizhs.

Han är upprörd över att så många snabbt tar till sig forskning som visar på alkoholens positiva effekter.

– Det är motsägelsefullt att man inte ställer samma krav på den forskningen som på annan forskning. Här tar man snabbt till sig resultaten och går ut med rekommendationer till folk, säger Harold Holder.

Årets tema har forskarna valt från en lista med förslag från IOGT-NTO och Svenska Läkaresällskapet.

– Vi måste tycka att ämnet är intressant annars är det svårt att engagera sig. Sedan tar vi också hänsyn till hur relevant det är för våra uppdragsgivare och för Skandinavien, säger Tim Naimi, Boston, som bland annat forskar på hur politiska åtgärder påverkar alkoholkonsumtionen.

– Vi tror att rapporten kan få betydelse för praktiker och politiker och för folks syn på alkohol, säger Harold Holder.

EVA EKEROTH

Miljöpartiets språkrör vill ha ölförbud på arenor

I RÖRELSE I Radiosportens partiledarutfrågning inför valet diskuterade Åsa Romson huliganvåldet på fotbollsarenorna och dess kopplingar till alkohol. Som en möjlig lösning ser hon ett förbud av ölförsäljning under till exempel fotbollsmatcher.

– Jag tycker att det är en av sakerna man absolut bör titta på. Åtminstone under vissa typer av evenemang där man haft problem. Det borde inte minst arrangörerna vara intresserade av. Har alkohol bidragit till att höja våldsfrekvensen i tidigare sammanhang så kanske man bör fundera på om

man under de tillfällena ska dra ner på ölförsäljningen, säger Åsa Romson till Radiosporten.

Bråk och kravaller på fotbollsmatcher är ingen ovanlighet. Tidigare i år misshandlades en fotbollssupporter till döds före en allsvenskamatch i Helsingborg.

NATHALIE C. ANDERSSON

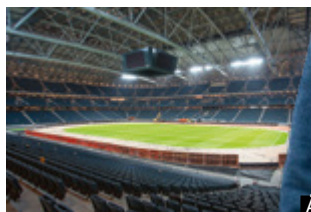

FOTO: ADAM WYCICHOWSKI

Åsa Romson

FOTO: MILJÖPARTIET

Desinformation om cannabis på Twitter

NARKOTIKA I en ny studie av Twitter-inlägg visar amerikanska forskare hur sociala medier ofta delar positiva budskap om cannabis.

Forskare på Washington University School of Medicine har undersökt inlägg på det populära kontot @stillblazingtho under en åtta månadersperiod förra året. Kontot har över en miljon följare.

Av de tweets som handlade om cannabis var 82 procent positiva, 18 procent var neutrala och mindre än en procent var negativa. Endast 10 procent nämnde att det faktiskt finns en risk med att använda drogen.

DRUGNEWS/BRUCE CLARKE

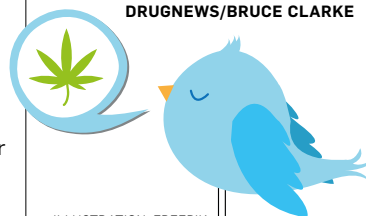

ILLUSTRATION: FREEPIK

Sällskap för nykter historia

ALKOHOL I början av oktober bildades Nykterhetshistoriska sällskapet. Tanken är att man bland annat ska levandegöra nykterhetsrörelsens historia genom studier och föreläsningar.

– Historia kan vara en inspiration och en tillgång för de som verkar i nuet, säger initiativtagaren Bertil Lindberg till Accent. Vi tycker det är viktigt att skapa en organisation som tar det här som sin uppgift eftersom vi ser att de befintliga organisationerna inte gör det.

Sällskapet är öppet för såväl personer som organisationer.

PIERRE ANDERSSON

Berusade vet vad de gör

ALKOHOL Även berusade vet vad de gör, men de bryr sig mindre om konsekvenserna. Det visar en ny amerikansk studie.

I testet deltog 67 personer. En tredjedel fick dricka alkohol, en tredjedel trodde att de drack alkohol medan de i själva verket drack alkoholfritt och den sista tredjedelen visste att de var nyktra.

De fick sedan utföra olika uppgifter på en dator. Försökspersonernas hjärnaktivitet mättes och de fick själva rapportera när de upptäckte att de gjort fel.

De som druckit visade sig vara lika medvetna om sina misstag som de andra två grupperna, men det bekymrade dem mindre.

Det tyder på att alkoholen inte försämrar förmågan att inse vad som är rätt eller fel. Istället är det förmågan att känna skuld, ånger och skam som påverkas.

– Trots att vi ber deltagarna att lösa uppgifterna så snabbt som möjligt, brukar nyktra personer slå ner på tempot efter ett misstag, för att återta kontrollen. Det mönstret såg vi inte hos dem som druckit alkohol, säger Bruce Bartholow, professor vid University of Missouri.

EVA
EKEROTH

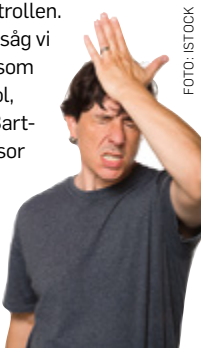

FOTO: ISTOCK

När du konsumerar alkohol blir du berusad, glömmar din stolthet och kan begå handlingar som du inte önskar"

Kung Immanuel Kauluma från Namibia försöker övertyga män om att hålla sig nyktra för att minska våldet mot kvinnor.

Tabaré Vazquez kan komma att förlora det kommande valet när legal marijuana blir valfråga.

FOTO: WIKIMEDIA

Legalisering – valfråga i Uruguay

I Uruguay har legaliseringen av marijuana blivit en valfråga. En stor del av befolkningen är emot – ett faktum som kan fälla den sittande regeringen.

NARKOTIKA Valet skulle bli en promenadseger för Tabaré Vazquez, presidentkandidat och partikamrat till den sittande vänsterpresidenten. Men hans stöd minskar, samtidigt som konservativa Partido Nationals ökar. Det kan resultera i en regering utan majoritet i parlamentet. Den impopulära marijuanalagen tros vara en av orsakerna.

– Vänstern vill inte prata om lagen nu, men för oss är det viktigt att ta upp hur beroende och andra problem ska hanteras, säger Veronica Alonso, som profilerat sig starkt i frågan som parlamentsledamot för Partido Nacional.

Nästan två tredjedelar av uruguayanerna är emot lagen, som stegvis håller på att implementeras. Motståndet är stabilt i återkommande opinionsundersökningar.

– Jag möter många väljare som är bekymrade över följderna för de unga. Regeringen har inte klarat av att kontrollera det problematiska alkoholbruket. Att normalisera ytterligare en substans utan någon plan för hur den ska hanteras, det oroar folk, säger Veronica Alonso.

Legaliseringen av cannabis är världens mest långtgående, men saknar inte inslag av kontroll. Knappt 400 hemodlare och tio odlingsklubbar, med 45 medlemmar vardera, har registrerat sig hos den nya myndigheten Ircca sedan lagen trädde i kraft för ett par månader sedan.

Försäljningen ska börja nästa år, till ett reglerat pris på motsvarande en US-dollar per gram. Varje person ska få köpa max 40 gram per månad.

– Kontrollen ska skydda

användarna från att överkonsumera. Uruguay måste också garantera resten av världen att vi inte ska bli ett knarkparadis, säger Guillermo Garat, journalist och författare till en bok om drogernas historia i landet.

Fast drogturismen är redan ett etablerat faktum. Längs Atlantkusten ligger dimman tät på somrarna. Hit kommer folk från hela världen för att kunna röka en joint vid strandkanten i lugn och ro. Personligt bruk är avkriminaliserat sedan många år.

Den nya lagen legaliserar bara odling och köp för registrerade användare som bor i Uruguay, men turister och andra kommer redan in i Montevideos första cannabisodlingsbutik varje dag och vill köpa marijuana.

– Jag hade kunnat sälja flera ton under de två månader vi har haft öppet, säger ägaren Diego Garcia.

KINGA SANDÉN

VAR MED OCH BIDRA TILL FRAMTIDENS IOGT-NTO!

Du är välkommen på dialogcaféer runt landet för att fånga in just dina tankar och synpunkter på IOGT-NTO:s framtida strategier. Vi tror att du har mycket att bidra med och tillsammans gör vi IOGT-NTO till en ännu starkare folkrörelse. Hur vill du att ditt IOGT-NTO ska se ut?

Läs mer på www.iogt.se/dialogcafeer. **KÄNN DIG VÄLKOMMEN!**

STOCKHOLM

13/10 kl 18.00 IOGT-NTO-gården, Klara Södra Kyrkogata 20, Stockholm.

► Anmälan senast 9/10 till stockholm@iogt.se, 08-21 45 15.

JÖNKÖPING

14/10 kl 18.00 Folkets Hus, Gislaved.

16/10 kl 18.00 Trasten, Skolgatan 10, Nässjö.

► Anmälan till 036-12 07 10, 073 056 44 88, tomas.n@iogt.se.

KRONOBERG

16/10 kl 18.30–21.00 Vattentorget, Växjö.

► Anmälan senast 12/10 till 076-170 57 93, linda.backstrom@iogt.se.

BLEKINGE

21/10 kl 18.30–21.00 Rådhuset, Karlskronagatan 36, Ronneby.

► Anmälan senast 17/10 till 0705-711 866, arne.larsson@iogt.se.

HALLAND

13/10 kl 18.30–21.00 Framtidens Hus, Torggatan 5, Falkenberg.

► Anmälan senast 9/10 till info.iogtntohall@telia.com, 0346-164 90.

GÖTEBORG OCH BOHUSLÄN

22/10 kl 18.00 Nordengården, Stockholmsgatan 16, Göteborg.

► Anmälan till goteborg@iogt.se, 0730-31 60 65.

ÄLVSBERG

13/10 kl 18.00 Templargården, Postgatan 25, Mellerud.

14/10 kl 18.00 Lönner, Kasernvägen 6, Borås.

► Anmälan till alvsborg@iogt.se, 033-10 32 72.

ÖREBRO

28/10 kl 19.00–21.00 IOGT-NTO-lokalen, Strömmsgatan 23, Askersund.

29/10 kl 19.00–21.00 Guldsmiden, Herrgårdsvägen 11, Guldsmedshyttan.

► Anmälan till per.holm@iogt.se, 019-13 85 65.

GÄVLEBORG

13/10 kl 18.00 Lillgården, Gävle.

15/10 kl 18.00 Trädgårdsgatan 16, Hudiksvall.

► Anmälan till cecilia.abrahamsson@iogt.se, 0701-908 460.

VÄSTERNORRLAND

14/10 IOGT-NTO Vivansborg, Nygatan 99, Timrå.

15/10 IOGT-NTO Rosta, Skärvstavigen 17, Sollefteå.

16/10 IOGT-NTO Bergsgatan 8, Örnsköldsvik.

► Anmälan till ingrid.darj@iogt.se, 0660-175 95.

JÄMTLAND

18/10 Östersund

► Anmälan till thomas.stensson@iogt.se, 063-13 20 45.

VÄSTERBOTTEN

14/10 kl 18.00–20.30 IOGT-NTO-lokalen MB, Lycksele.

15/10 kl 18.00–20.30 IOGT-NTO Bakfickan, Sveavägen 7, Umeå.

16/10 kl 18.00–20.30 IOGT-NTO Kamratstödet, Åsgatan 24, Skellefteå.

► Anmälan senast 10/10 till inger.malmen@iogt.se, 0730-45 90 90.

NORRBOTTEN

25/10 kl 15.00–17.30 IOGT-NTO Luleå, Köpmangatan 7, Luleå.

► Anmälan till lena.lindgren@iogt.se, 070-190 84 09.

UNGERN SLÅSS FÖR LAGLIG BRÄNNING

Efter långa juridiska processer förklarar EU nu att Ungerns tillåtna privattillverkning av starksprit strider mot EU:s lagar. Men **regeringen i Budapest protesterar**, och betraktar det som ett slag mot ungersk kultur.

TEXT JOAKIM MEDIN

Det var sommaren 2010 som den nya, nationalkonservativa regeringen i Ungern som en av sina första åtgärder drev igenom en lag som gjorde det tillåtet för privatpersoner att själva tillverka den traditionella starkspriten pálinka. Lagen kom inbakad i ett 29-punktsprogram som regeringen skapat för att få ett nytt ekonomiskt system i landet, med betydande skattesänkningar och förändringar.

Då blev det tillåtet att hålla sig med destilleringsutrustning upp till 100 liter, utan tillstånd och utan särskild utbildning. Man behöver inte äga några odlingar med frukt till sprittillverkningen, får fritt destillera i sitt eget hem, och dessutom är de första 50 literna skattebefriade.

Förändringarna var till för att uppmuntra tillverkning av pálinka som ett viktigt kulturinslag hos den ungerska landsbygdsbefolkningen.

– I 90 år har de kämpat mot myndigheterna för att få tillbaka denna frihet, förklarade premiärminister Viktor Orbán då.

Tidigare hade tillverkningen av pálinka varit hårt reglerad och beskattad, och tillåtits endast hos licensierade privatpersoner och destilleringsföretag. Men nu var striden över.

Lagen fick genast kritik från EU-kommissionen, som krävde att Ungern skulle upprätthålla de regleringar landet skrivit under på som EU-medlem. Då kan länder

Hembränd Pálinka säljs på marknaden.

få rätten att sänka beskattningen på icke-kommersiell, privat spritproduktion till endast 50 procent, men någon hel skattebefrielse kan det inte bli tal om. När EU-kommissionens protester inte ledde någonstans skickades frågan vidare till EU-domstolen, som slutligen nu i april meddelade att Ungern brutit mot EU-lag.

Reaktionerna i Budapest har varit häftiga, där destilleringen av pálinka ses som en oskiljbar del av ungerska traditioner och kultur. Regeringen har uppmanat folk att fritt fortsätta med praktiken, och

ska påbörja dialoger med EU-kommissionen för att skydda vad man anser är landets intressen.

– Det är en exempellös provokation från Brysselbyråkraterna mot Ungern och ungrarna, menade landets landsbygdsminister.

Samtidigt ligger Ungerns alkoholkonsumtion på åttonde högsta plats i hela världen, enligt en ny rapport från WHO i maj. Alkohol ligger bakom en stor del av de anmärkningsvärt många fallen av skrupp-lever, och nära tio procent av befolkningen uppskattas lida av alkoholism.

Efter domstolsbeslutet måste Ungern nu anpassa sin alkoholbeskattning enligt EU:s lagar, eller riskera böter från EU-kommissionen. ■

"Reaktionerna i Budapest har varit häftiga."

IOGT-NTO Västernorrland

Som medlem i IOGT-NTO Västernorrland har du många möjligheter:

Förbundets Verksamhetsforum, 7-9 nov på Tollare

Se: www.iogt.se/event/verksamhetsforum-2014/

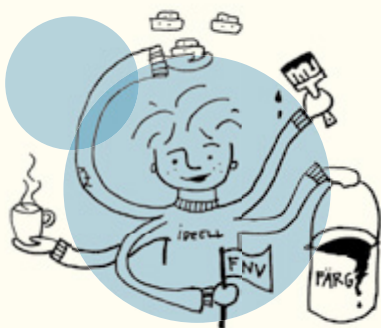
Önskar du folder ring 0660-175 95.

Du får ett stipendium på halva kostnaden från distriktet, så det kostar dig endast 600 kronor.

OBS: Anmälan senast den 17 oktober via www.iogt.se/utbildningar eller 08-672 60 05

Reservera lördag 24 januari

Händelserika dagen i Härnösand.
Seminarier och Revy.

Har er förening behov av hjälp ibland?

Via Uppdragsportalen finns det möjlighet att hitta personer som vill bidra till IOGT-NTO:s utveckling. Kanske genom att hjälpa till med aktiviteter, arrangemang, styrelsearbete, renovering av fastigheter eller att baka bullar.

Besök www.uppdragsportalen.se

BLI MEDLEM!

Vi är nykterhetsrörelsens och andra alkoholfria lokalers serviceorganisation kring fastighetsfrågor samt ungdomsutveckling, bio-, konst- och kulturfrågor.

Medlemskap finns för föreningar som äger/hyr lokal eller bara önskar en föreningsförsäkring.

Våra Gårdar har ett försäkringsavtal med Länsförsäkringar Halland. För totalt 1 710 kr (för 2015), får en förening som hyr, eller ingen lokal har:

- Medlemskap i Våra Gårdar.
- En bra grundföreningsförsäkring som bl.a. innefattar ansvarsförsäkring för föreningsstyrelsen, ett skydd som många revisorer rekommenderar att en ideell förening har.
- Lösöresförsäkring för 5 pbb.

Kontakta Våra Gårdar-kansliet om du vill veta mer, 08-672 61 58 www.varagardar.se

Accent finns också som taltidning.

Skicka ett mejl till accent@iogt.se eller ring IOGT-NTO:s medlemsservice på 08-672 60 38 om du hellre vill lyssna på tidningen.

accent

7 NYKTRA TRENDER I VÄRLDEN

Något håller på att hända. Synen på alkohol förändras. **Fler pratar om vinsterna med att leva nyktert** och konsensus växer fram kring alkoholpolitiken. Accent har samlat nyktra trender.

TEXT: EVA EKEROTH

Bradley Cooper.

FOTO: ACHAD J. MCNEELEY, U.S. NAVY (CC)

Colin Farrell.

FOTO: TOTAL RECALL, SONYPICTURES

FOTO: ADAM BIELAWSKI (CC)

1 Fler pratar om nykterhet

En tydlig trend är att sluta dricka och tala om det. I tidningar, radio och TV berättar kändisar att de slutat dricka alkohol. Några för att de helt enkelt tröttnat och andra för att de har problem att hantera alkohol. Och det är inte bara kändisar – i bloggar beskriver både kända och okända personer sina försök att ställa sig vid sidan av alkonormen, både i Sverige och andra länder.

"Sober is the new black" skriver details.

com om trenden och fortsätter: "Det som en gång var ett socialt stigma är nu något man är stolt över." Alla från Hollywood-skådisar till New Yorks finansmän blir nyktra. Glöm A-listan, nu kommer AA-listan, skriver details.com.

Det finns en mängd listor över nyktra kändisar på nätet. På amerikanska ranker.com finns både "Top Celebrities Who Just Say No To Alcohol & Drugs" och "Famous People Who Don't Drink Alcohol".

2 Alkoholfritt slår rekord

Att alkohol fria drycker är hett i Sverige har Accent skrivit om många gånger. Det alkohol fria utbudet i vanliga matbutiker blir allt bättre och Systembolaget ökar sin försäljning av alkoholfritt varje kvartal.

I tidningen The Scotsman kunde man nyligen läsa att försäljningen av alkoholfri öl ökat med 10 procent i Storbritannien det senaste året. Mest är det skottarna som är benägna att testa. Allt fler briter anser det också vara socialt accepterat att beställa alkoholfritt på puben.

I Spanien har försäljningen av alkoholfri öl fördubblats sedan år 2000.

I sommar har norska NRK rapporterat om en ökning av all ölförsäljning, men det som ökat i särklass mest är det alkoholfria. Butikerna har sålt 31 procent mer alkoholfritt öl i juli i år jämfört med förra året.

3 Ungdomar väljer nykterhet

I Sverige dricker ungdomar allt mindre alkohol och debutåldern stiger. I de senaste mätningarna är en majoritet av de svenska 15-åringarna helnyktra. En liknande utveckling kan ses i många länder.

Enligt den stora europeiska drogvaneundersökningen bland 16-åringar, ESPAD, sjunker antalet som druckit alkohol. Minskningen är mindre än i Sverige, men stadig sedan 2003.

Även från USA rapporteras liknande resultat. I december förra året visade den amerikanska undersökningen Monitoring the future de lägsta siffrorna sedan undersökningen startade 1991.

4 Alkohol har blivit en folkhälsofråga

När Sverige gick med i EU diskuterades alkohol i Bryssel enbart som en jordbruksfråga och man fick strida för att kunna behålla Systembolagets monopol.

Nu diskuteras alkohol allmänt, även i EU, som en folkhälsofråga. I en stor studie pekar Världshälsoorganisationen, WHO, på att alkohol är en av de främsta riskfaktorerna i världen bakom ohälsa och för tidig död.

6 Restriktiv alkoholpolitik är normen

Nordisk alkoholpolitik med sina många restriktioner ansågs länge som avvikande. Gång på gång kommer dock forskningsrön som stöder den restriktiva politiken. **Nu visar allt fler länder intresse för den nordiska modellen.**

I forskarvärlden har sakta men säkert något som närmast liknar konsensus vuxit fram: **Det som fungerar bäst för att före-**

bygga skador av alkohol är begränsad tillgänglighet, höga priser och åtgärder mot alkoholreklam.

För några år sedan antog Världshälsoorganisationen, WHO, en global alkoholstrategi. Där talas om tio nyckelområden för en lyckad nationell alkoholpolitik. Bland de tio återfinns promillegränser i trafiken, tillgäng-

lighet, begränsning av marknadsföring och prispolitik.

Priserna på alkohol har höjts i 12 av 30 länder i Europa mellan 2006 och 2011. Marknadsföringsreglerna har skärpts i 11 av 30 länder under samma period och nästan lika många länder har sänkt promillegränser i trafiken.

7 Fler festar nyktert

UNF har sedan länge drivit klubb Sobeer. Nu får den konkurrens av klubb Sober, den första kommersiella helnyktra nattklubben som komikern Mårten Andersson startat i Stockholm. Biljetterna till invigningen sålde snabbt slut och arrangörerna fick byta till en större lokal.

I England finns Redemption i London, The Brink i Liverpool och Sobar i Nottingham som alla är alkoholfria barer. "Går vi in i en ny nykter era?" frågar sig The Guardian när de skriver om de nyktra barerna.

I Wall Street Journal kunde man i våras läsa om en ny företeelse kallad gryningsparty. De anordnas på nattklubbar i yogastudios eller gallerior. Gästerna dansar nyktra tidigt på morgonen och går sedan direkt till jobbet.

”Mina ärr har gjort ont”

För två år sedan bestämde sig Per Holknekt. Han ville leva livet fullt ut. Och han ville göra det nykter. Ärrad, men mer levande än någonsin.

TEXT: MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN FOTO: JONAS ERIKSSON

Handslaget är fast, blicken blå och genomträngande. Vänlig och lite sökande. Det känns som att komma hem till någon man har känt väldigt länge. Otvunget, enkelt, omedelbart.

– Jag har väntat med kaffet tills ni kom, säger han och går ut i köket och börjar dona med koppar och kokare. Sensomarsolen sipprar in genom fönstren, men lyckas inte riktigt lysa upp rummet som ännu halvsover i ett behagligt dunkel.

– Kaffe, vatten och Ginger Ale är numera det enda jag dricker. Alkoholfritt vin går bort, det är en hederssak. Jag är rädd att dricka något som påminner om alkohol. Det kan trigga igång mitt begär. Och jag kan inte gå in på Systembolaget, för då blir det genast rubriker om att jag har börjat dricka. Jag vill att det ska vara svårt, jag gillar utmaningen i det. Det är därför jag

har avstått från antabus, säger Per medan han håller upp kaffet.

Utan minsta motstånd glider samtalet in på det vi är här för att tala om. Livet efter alkoholen. För det är bokstavligen ett ”före” och ett ”efter”. Om det skvallrar titeln på självbiografin ”Per Holknekt 1960–2014”. Ett slags bokslut och en möjlighet till en ny början. Det är därför sista meningen i boken avslutas med ett kommatecken.

Alkoholmissbruket har gått som en röd tråd genom hela hans vuxna liv. Det började redan i tonåren, när han upptäckte att självförtroendet ökade när han drack. Spriten blev en flykt från hans ”fula” och osäkra jag. Han tyckte inte att han dög och han fick inga tjejer. ”Du är ful när du ler”, sa en obetänksam 15-årig

flicka till honom och det satte sig som en tagg i hjärtat.

– Tänk om hon hade sagt att jag är fin när jag ler? Då hade mycket kanske blivit annorlunda. Men jag anklagar inte henne. Hon var ung och begrep inte hur mycket jag tog åt mig. Men det visar ändå hur viktigt det är att vi är varsamma med varandra. Godhet föder godhet. Att vi försöker peppa och uppmuntra i stället för att slå ner på varandra. Om någon bara tror på dig så kan underverk uppstå, säger Per och berättar om den där gången för näs-

tan femton år sedan då han hade nått sin absoluta botten och var hemlös, pank och nergången av alkoholmissbruket. En socialsekreterare såg bortom hans trasiga yttre och sa ”Jag tror på dig, Per”.

– Där och då började min resa tillbaka, för jag fick ett människovärde, också jag började tro på min egen förmåga, säger Per och blickar ner i det svarta i koppen han har framför sig.

Orden stockar sig. Han har känslorna utanpå. Det är så han beskriver sig själv.

Det är hans dåliga självförtroende som har ställt till det för honom i livet. Inte kicksökandet. För han anser inte att han är en kicksökare på det vis som många missbrukare ofta är. Utan det har handlat mer om att anta tuffa utmaningar och projekt, och om att klara det omöjliga. För att bevisa att han duger.

Det dåliga självförtroendet har, paradoxalt nog, gjort honom till den framgångsrika entreprenör och modedesigner han är. Per har hittills startat 26 företag, varav några har varit osannolikt lyckosamma. Bland dem klädföretagen Svea och Odd Molly.

– Allt jag har gjort har jag gjort för att få bekräftelse. För det underliga är att när jag är ensam med mig själv så tycker jag att jag är bra. Men när jag jämför mig med

”Tänk om hon hade sagt att
jag är fin när jag ler?”

PER HOLKNEKT

"Hon räddade sig själv och vår dotter i stället för att hamna i ett medberoende."

PER HOLKNEKT

Fakta. Per Holknekt

Ålder: 54

Bor: I Stockholm

Familj: Dottern Julia, 19

Gör: Entreprenör och modedesigner

Aktuell med: självbiografin "Per Holknekt 1960–2014", skriven av Markus Lutteman.

andra så tycker jag inte det längre. Jag förstår fortfarande inte att folk vill vara med mig, säger Per sakta.

I 20-årsåldern for han till Kalifornien. Här utvecklade han sin talang som skateboardåkare och blev snart en av världens främsta inom sporten. Det var också här som missbruket tog fart. Till slut använ-

de han alla droger som fanns, utom de man injicerar.

När situationen blev ohållbar hämtades han hem från USA av sin bror och började studera. Kreativiteten började åter bubbla i den matematiskt begåvade ynglingen och snart var han igång med nya företagsidéer och projekt med koppling till den växande skateboardkulturen.

Han slutade med tyngre droger, men fortsatte att dricka i allt större omfattning. Helena, som han har dottern Julia tillsammans med, lämnade honom eftersom han drack för mycket.

– Det var det bästa hon kunde ha gjort. Hon räddade sig själv och vår dotter i stället för att hamna i ett medberoende. Det är jag henne evigt tacksam för, säger Per

År 2000 tog det stopp. Då, efter att ha förlorat allt – företag, pengar och relationer – på grund av alkoholen, bestämde han sig för att bli nykter.

Nykterhetslöftet höll i nästan tio år. Framgångsrika år under vilka han bland annat grundade Odd Molly och gifte sig med sångerskan Viktoria Tolstoy. En tid efter uppbrottet från henne träffade han sångerskan Lena Philipson. De gifte sig 2010. Livet lekte. Per var rik och berömd, minglade på kändisfester, mottog fina priser och trodde att han hade funnit lyckan.

Men alkoholen skulle komma att golva honom än en gång. För när hustrun Lena lite obetänksamt uttryckte att det var trist att Per alltid var nykter i festliga sammanhang, tog han hennes ord som intäkt för att börja dricka.

"Jag vågar vara den
jag är och jobbar på att
börja älska mig själv."

PER HOLKNEKT

– Jag tänkte att jag gör min fru glad samtidigt som jag kan dricka litegrann, för sällskaps skull. Vara som en normal människa och kunna skåla i champagne, säger Per, som understryker att han på intet sätt klandrar Lena. Att börja dricka igen var hans eget beslut och ansvar.

Men det barkade förstas snart utför och Per drack allt mer, samtidigt som han utåt höll skenet uppe. Drickandet triggade också igång ett spelmissbruk och han spelade bort hundratusentals kronor på casino.

2012 tog äktenskapet abrupt slut efter att Per varit otrogen – som en direkt konsekvens av alkoholmissbruket. Nyheten slog ner som en bomb i kändis-Sverige. Han jagades av media och flydde ut till sitt sommarhus på Ingarö. Självföraktet var bottenlöst.

Då, när det var som allra mörkast, ringde Helena och frågade om han ville komma och fira midsommar. Samtalet kom som en skänk från ovan och hindrade honom från att släppa taget om allt och falla fritt. Någon såg honom bortom alla skrivelser och brydde sig. Per reste sig och bestämde sig för att kämpa vidare. För sin egen skull och för Julias.

Kort därefter reste han till USA med dottern för att undkomma mediedrevet. Där startade han en Facebook-sida som heter Mina vita dagar, en pepp-grupp för människor som vill ta sig ur sitt missbruk.

Sakta med säkert återvände han till livet. Julia, som i dag är 19 år, har hela tiden stått vid sin pappas sida. Men är också tydlig med att hon finns där bara så länge han håller sig nykter.

Som nykter alkoholist ser Per alkoholnormen i samhället med nya ögon. Hur alkoholen intar en självklar förstaplats i de flesta sociala sammanhang och hur det skrivs om alkohol i media på ett positivt sätt.

– Jag blir arg på artiklar som handlar om hur nyttigt det är med alkohol! Media har ett stort ansvar där. Däremot har jag inga problem med alkoholreklam. Det är lagligt och företagen vill ju tjäna pengar. Inga konstigheter.

Han stör sig dock på hur han alltid måste förklara varför han inte dricker. Hur

folk skruvar på sig och tycker det är jobbigt att en i sällskapet avstår alkohol. Hur en del väljer alkoholfritt bara för att vara solidariska.

– Det tycker jag är jobbigt. Jag vill inte att folk ska anpassa sig efter mig, var och en får göra som de vill. Jag måste ju få vara delaktig ändå, utan vin i glaset. Men givetvis skulle jag önska att fler avstod alkohol för att de upptäcker att vinsterna med att vara nykter är mycket större än förlusten av alkohol, säger Per och drar lite på orden.

"Jag blir arg på artiklar som handlar om hur nyttigt det är med alkohol!"

PER HOLKNEKT

– Fast det är inte lätt, säger han sedan. Jag tycker ju om alkohol och det sociala trycket på att dricka är stort. Nu sitter jag på läktaren och ser på när alla andra släpper loss och har kul. Jag undviker att gå på fester av den anledningen och om jag ändå går så hamnar jag alltid med barnen. Jag får ta hand om dem när föräldrarna berusar sig. Sedan drar jag hem tidigt. Det är helt enkelt inte lika roligt längre.

Per låter orden sväva fritt ett tag innan han fortsätter:

– Men samtidigt upplever jag livet mycket starkare i dag. Alla känslor får komma fram, jag skyggar inte längre. Jag vågar vara den jag är och jobbar på att börja älska mig själv. Det är ett mer äkta liv.

Per har olika strategier för att upprätthålla nykterheten. Han går på möten, tränar regelbundet och tillbringar mycket tid under bar himmel. Sitter och iakttar folk och funderar exempelvis på vad de kommu-

nicerar med sin klädsel. Han slår sig i slang med hög som låg, läser dagliga visdomsord och spenderar mycket tid i ensamhet, med bara sina tankar som sällskap.

– Då är det always showtime! Jag älskar det, säger Per och lyser upp i ett leende.

Den enda last han har kvar är rökningen. Men den ska han också sluta med, i sinom tid.

Trots att alkoholnormen i Sverige är stark, tycker han sig skönja en förändring. Allt fler verkar anse att det är ofräscht med alkohol och att en bakfylla inte känns särskilt kul. Dessutom blir man ful av alkohol, konstaterar han.

– Man kan bara hoppas att fler väljer att leva nyktert, inte minst av hälsoskäl. Om jag fick leva om mitt liv skulle jag leva det helt utan alkohol. Faktum är att vi skulle ha en mycket bättre värld utan alkohol, säger Per, som har levt ett nästan osannolikt spännande och omväxlande liv.

– Men alkoholen har förstört så mycket. Nu väljer jag att blicka framåt. Jag satsar på mitt välmående, på att föreläsa och sjösätta ett nytt affärsprojekt, ett klädföretag för tjejer med integritet.

Vad är syftet med självbiografin?

– Den har kommit till av flera anledningar. En är att jag vill visa människan Per Holknekt bakom löpsedlarna. En annan är viljan att hjälpa. Mina ärr har gjort ont, men kan de hjälpa någon annan att nå insikt och ta sig ur sitt missbruk, så är det fantastiskt. En tredje anledning är att boken har fungerat som en slags egen terapi. Genom att se på mig själv utifrån och genom andras ögon har jag fått nya insikter om mig själv. Det har varit tufft, men nödvändigt.

Per tystnar och vänder bort blicken. Solen har klättrat på himlen och skingrar skuggorna över köksbordet.

– Jag hade allt det där som många drömmer om. Jag var rik, känd, framgångsrik och omgav mig med vackra kvinnor. Jag trodde att det var lycka. Men jag blev grundlurad. Lyckan är inte så extravagant. Den finns inte i det där ytliga, utan i äkta möten med människor som bryr sig om. I det avskalade och enkla. Det är där jag vill vara nu. ■

DIGITALISERING LYFTER NYKTER B10

När biobranschen digitaliserades ställdes nykterhetsrörelsens biografer inför valet att köpa dyr utrustning eller lägga ner. I det lilla samhället Horn tog man steget – och **fyrdubblade omsättningen** på köpet.

TEXT OCH FOTO: PIERRE ANDERSSON

Klockan är kvart i fyra när Börje Carlsson parkerar cykeln och låser upp dörren till den 110 år gamla IOGT-lokalen i det lilla samhället Horn i sydöstra Östergötland.

– Jag var hemma och bytte tröja, förklarar han och pekar på texten på bröstet: "Hornbio" med svarta bokstäver mot gul bakgrund.

Börje Carlsson är föreståndare för en biograf som inte borde finnas. I samhället finns inte mer än 500 invånare, räknar man hela socknen kommer man upp i knappa 900. Ändå kör bion här 130 föreställningar per år med ett snitt på 32 besökare per visning.

För två år sedan bestämde föreningen sig för att ta steget att digitalisera bioanläggningen. Det var vinna eller förlust – biobranschen har på bara några år blivit helt digital och filmrullarna som förr skickades land och rike runt går nu knappt att få tag på.

Den nya anläggningen kostade en mil-

**"I samhället
finns inte mer än
500 invånare."**

jon. Med hjälp av en rejäl egeninsats, kommunen och bidrag från Svenska Filminstitutet roddes satsningen i land. Resultaten lät inte vänta på sig: första halvåret efter digitaliseringen hade bion en omsättning som var fyra gånger högre än samma period året innan.

– En stor skillnad med det digitala är att det är så enkelt att köra repriser på en film som går bra och är efterfrågad, säger Börje Carlsson. Förut var vi ju tvungna att skicka vidare filmrullarna till nästa biograf som skulle ha dem. Och ibland fick vi rullarna först en timma innan vi skulle starta, då blev det svettigt. Nu har vi precis installerat utrustning så att vi även

Fakta. Digital bio

För att visa digital bio behövs utrustning som klarar den så kallade 2K-standarden. Filmerna visas med upplösningen 2048x1080 pixlar och filmfilerna ligger oftast runt 160–170 GB för en långfilm. (Detta kan jämföras med en Blu-ray-film som ofta ligger på runt 20 GB.)

Utrustningen kostar i dag mellan 300 000 och 600 000 kronor.

Filmerna distribueras antingen via hårddiskar eller direkt nedladdning över internet.

Av de 48 föreningsdrivna biografer som är anslutna till Våra Gårdar tillhör omkring 30 stycken IOGT-NTO-rörelsen.

Förra året hade bion i Horn 129 visningar och ett snitt på över 30 besökare per visning. Inget talar för att det blir mindre i år.

slipper skicka hårddiskar med filmerna, nu laddar vi ner dem direkt till vår server via bredbandet.

Börje Carlsson tar Colin Nutleys senaste film "Medicinen" som exempel:

– Där var vi med på premiären och så har vi kunnat peta in några repriser när vi märker att det finns efterfrågan. Det är ett litet ställe så det är ganska lätt att lyssna av vad folk vill se.

Digitaliseringen av biograferna i Sverige började omkring 2002 när Folkets Hus och Parker bestämde sig för att köra ett pilotprojekt på sju försöksorter – långt före de kommersiella biografernas digitalisering.

– Det var stora och jättedyra anläggningar, säger Anna Schönbeck, biografkonsulent och filmsättare på Våra Gårdar, en organisation för nyktra samlingslokaler.

– Tanken var att få ut filmerna snabbare i biograferna men i början var det jättesvårt att få distributörerna att skicka digitala kopior. Sen hörde Metropolitan i New York av sig och undrade om de var intresserade av ett samarbete kring livesänd opera. Jag vet att de var tveksamma till en början men när de väl insåg att det gick jättebra så började de satsa stort på "live på bio".

Nästa steg i utvecklingen var att folket i Hollywood bestämde sig för den digitala så kallade 2K-standarden. Bollen var i rullning och 2010 bestämde sig Sveriges största biografkedja SF för att gå över till digital distribution.

– Då förstod alla att tillgången på vanlig film skulle komma att strypas, säger Anna Schönbeck. Och att det skulle behövas ett rejält stöd till mindre biografer för att klara av omställningen om man i Sverige skulle kunna se film utanför de större städerna.

Våra Gårdar uppvaktade kulturdepartementet tillsammans med Folkets Hus och Parker och Bygdegårdarna och fick gehör för sin begäran – det blev möjligt att söka stöd för upp till halva investeringen, resten måste täckas av egna medel och eventuella medfinansierare. En del IOGT-NTO-drivna biografer fick också projektpengar från IOGT-NTO-förbundet.

Börje Carlsson arbetar ideellt som föreståndare för den NSF-drivna biografen.

– I och med det stöd som kom har faktiskt även ett antal av de allra minsta biograferna lyckats digitalisera. Men visst, ett antal biografer försvann på vägen. Antingen för att de inte trodde att kostnaden för en digitalisering skulle bära sig eller för att de tyckte att teknikskiftet var för jobbigt.

Även Anna Schönbecks jobb har påverkats av digitaliseringen.

– När "Sagan om Ringen" gick upp på svenska biografer ville förstås alla våra

biografer, de var ett sjuttiotial då, ha den direkt. Vi fick sju kopior. Filmrullarna skickades i en kedja som vi gjorde upp här och med så populära filmer handlade det om någon dag per ställe. Nu kan plötsligt även väldigt små biografer visa världspremiärer!

Innan kvällens föreställning måste Börje ställa ut de nya stolarna. 32 riktiga biostolar, men på hjul så att de kan rullas undan. En nödvändighet när lokalen används för allt från möten med långbord

till marknad eller fritidsgård för samhälls ungdomar.

– Det måste vara fria ytor. Planen är att bygga ut ett litet förråd för stolar här borta, säger Börje och pekar på en rullstolsramp längs sidan av lokalen. Vi har blivit lovade pengar från Boverket för att bygga en ny lösning för funktionshindrade vid huvudentrén.

Börje Carlsson är inte ensam om att sköta bioverksamheten. Den lokala NSF-kåren (Nykterhetsrörelsens Scoutförbund) arrenderar lokalen från den ålderstigna IOGT-NTO-föreningen och står som arrangör för bion. Det praktiska står kårens biogrupp för, 15–16 personer i alla åldrar som ställer upp var tredje vecka.

– Vi har fått med många ungdomar i gruppen också, det är en styrka.

En av dem är Amanda Landucci, 13 år. Det är inte hennes tur att jobba, hon är här med sin lillebror och några kompisar till honom för att titta på kvällens film: "Flygplan 2" i 3D.

– Jag var med i scoutkåren men ville gärna vara med och jobba med bion. Jag och en kompis frågade för ungefär ett år sen och då fick vi vara med, berättar hon. Det är kul, och så känner man att man bidrar till samhället. Vi som är i den yngre generationen måste börja hjälpa till vi också. ■

Ingen vanlig hemmabio. Projektorn måste klara den så kallade 2K-standard och kostar flera hundra tusen kronor.

Tidigare skickades filmerna på flyttbara hårddiskar – nu har biografen i Horn gått över till distribution via bredband.

"Nu kan plötsligt även väldigt små biografer visa världspremiärer"

ANNA SCHÖNBECK

HÖSTENS HETASTE ALKOHOLFRIA

Lagom till hösten lanseras flera alkoholfria nyheter.

Accents testpanel har provat.

TEXT: MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

JUS DE POMMES ARTISANAL, PÉTILLANT BIOLOGIQUE

0% alkohol, Systembolaget

Betyg: aaaaa

Kommentarer: "Söt och fantastiskt god." "För söt." "Mycket god." "Suveränt god äppelmust!"

EINBECKER ÖL

0% alkohol,
Systembolaget

Betyg: aa?

Kommentarer: "Bra beska men något vattnig". "Okej öl till kraftig mat".

Fakta. Accents betygskala

aaaaa = Suveränt gott

aaaa = Mycket bra

aaa = Bra

aa = Sådär

a = Odrickbart

JACOBS CREEK RIESLING

0,5% alkohol,
Systembolaget

Betyg: aaaa

Kommentarer: "Friskt och ganska torrt. Nog gott till fisk." "Halvsöt." "Riktigt gott!"

RABARBERNEKTAR

0% alkohol,
Systembolaget

Betyg: aa?

Kommentarer: "Smakar som söt saft" "Trist och mesig smak, vad ska man dricka den till?"

JACOBS CREEK SHIRAZ

0,5% alkohol, Systembolaget

Betyg: aaa

Kommentarer: "Friskt och gott med lätt blåbärssmak." "Fadd, trist smak."

BLUE GANJAL

0% alkohol. Blåbär från Lappland, Systembolaget

Betyg: aaaa

Kommentarer: "Lite väl strävt, men bra blåbärssmak." "God väl kyld med isbitar." "Gott, lite kärvt och passar nog bra till kött".

BLÅBÄRSSHOT

100% norrländska blåbär, Blå Bandet

Betyg: aa?

Kommentarer: "Tunn blåbärssmak. Något blommig bismak." "Konstig smak, lite kemisk." "Smakar mycket intensivt av blåbär. En bra shot!"

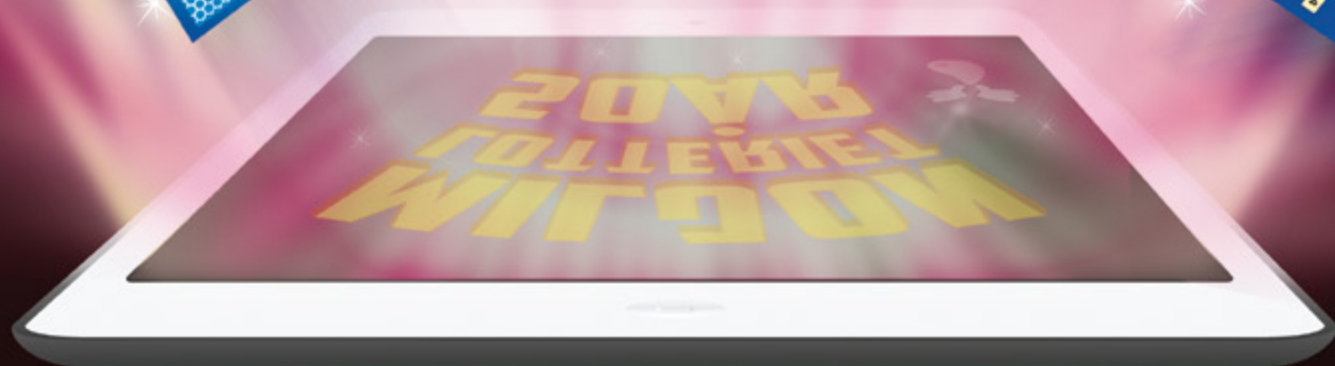
Du följer väl oss på webben också?

Vi publicerar nyheter varje dag på www.accentmagasin.se. Längst ner på webbplatsen kan du också prenumerera på vårt **nyhetsbrev** om du hellre vill hålla dig uppdaterad den vägen.

Du hittar oss också på
Facebook (facebook.com/accentmagasin)
och Twitter (twitter.com/accentmag)

accent

MILJON LOTTERIET 50 ÅR

JUBILEUM

”VI KAN BLI DUBBELT SÅ STORA”

Sedan starten 1964 har Miljonlotteriet gett ett överskott på närmare 2 miljarder kronor till IOGT-NTO-rörelsen. Utvecklingen har varit fantastisk – men hur ser **de kommande 50 åren** ut?

TEXT: MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN ILLUSTRATION: MAGNUS FREDRIKSEN

1964

Miljonlotteriet grundades av NTO och Stig Kroon. Lotteriet är från början ett prenumerationslotteri.

1992

Skraplotten lanseras.

2006

Vinstvalidering via miljonlotteriet.se och möjlighet att spara vinster på vinstkonto startar.

1965**1999**

Miljonlotteriet har fler än 100 000 kunder.

2007

Miljonlotteriet får utmärkelsen Sveriges Friskaste Företag.

100 000

Miljonlotteriet är en raket på lotterihimlen. Under en guldkantad period mellan 1997 och 2010 uppvisade lotteriet starkast tillväxt i branschen. Framgångar som IOGT-NTO-rörelsen har fått ta del av. Sedan millennieskiftet har Miljonlotteriet gett omkring 1,5 miljarder kronor i överskott.

Orsakerna stavas bland annat ett genuint engagemang för kunden och en konsekvent marknadsstrategi, enligt Ludwig Alholt, vd för Miljonlotteriet sedan 2006. Innan han blev vd arbetade han med marknadsfrågor på företaget.

Anna Carlstedt, förbundsordförande i IOGT-NTO, instämmer i att utvecklingen över tid har varit fenomenal – och mycket viktig för organisationen.

– Miljonlotteriet betyder enormt mycket för IOGT-NTO, intäkterna har varit helt avgörande för oss. Vi har kunnat vara självständiga gentemot staten och har kunnat göra det vi vill för våra medlemmar. Det är en viktig aspekt!

Utan Miljonlotteriet hade organisationen sannolikt sett helt annorlunda ut.

– Vi hade kanske varit en liten, politisk organisation med ett fåtal anställda och inte den breda folkrörelse vi är i dag. En folkrörelse som har resurser att satsa på bra verksamhet, som kan påverka och

Fakta. Miljonlotteriet

Omsättning 2013: 582 miljoner kronor. (1997 var omsättningen 178 miljoner kronor.)

Överskott 137 miljoner kronor. (Överskottet delas mellan IOGT-NTO och de övriga förbunden i IOGT-NTO-rörelsen.)

Sedan år 2000 har överskottet genererat cirka 1,6 miljarder till IOGT-NTO-rörelsen.

Miljonlotteriet har 50 anställda.

I dag erbjuder Miljonlotteriet tio olika skraplotter, fjorton olika bingospel samt två så kallade probabilitetspel.

"Vi gläder oss åt 50 fantastiska år."

LUDWIG ALHOLT

som kan ha många anställda, vilket ger kontinuitet, säger Anna Carlstedt.

De senaste åren har den fenomenala utvecklingen avstannat och första halvåret i år har Miljonlotteriet minskat sin

omsättning med 15 procent jämfört med förra året. Anledningen är hårdnande konkurrens från både utländska onlinebolag och andra prenumerationslotterier samt förändrade konsumentbeteenden: färre spelar om pengar medan fler spelar underhållningsspel i mobilen.

Ludwig Alholt medger att läget är tufft för Miljonlotteriet. Men det är snarare så att den ökade konkurrensen har fått Miljonlotteriet att spotta i nävarna och gnugga geniknölarna.

– Nu måste vi bli ännu vassare, kreativare och bättre på det vi gör. Det handlar bland annat om att jobba ännu närmare kunden och om att skapa spännande digitala spel, det är där framtiden ligger.

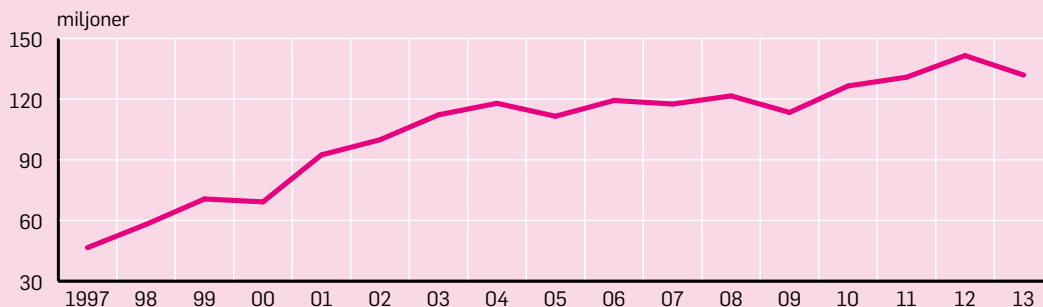
Planen är också att i ännu högre grad lyfta fram ändamålet – den verksamhet som överskottet går till – i marknadsföringen.

– Vi har fått väldigt bra respons på vår marknadsföring av ändamålet. Kunderna tycker att det är positivt och viktigt att våra pengar går till ideell verksamhet och det ska vi värna om och utnyttja till vår fördel.

Men att konkurrensen har ökat innebär inte att det inte finns tillväxt. Över tid har de digitala kanalerna vuxit och det är framför allt här som tillväxten kommer att ske i framtiden.

Miljonlotteriet, överskott under åren 1997–2013

Sammanlagt överskott under åren 1997–2013
1 781 074 902.

2009

Miljonlotteriet på internet, ny webbplatsform.

2011

Miljonlotteriet internationellt bildas (finns i Norge och Finland).

2013

Prenumeration online lanseras. Miljonlotteriets "Pengarna på bordet" på TV.

2010

Bingo på internet lanseras. Miljonlotteriet "Lyckohjulet" på TV.

2012

Ny webb lanseras med nya möjligheter. Passerar 200 000 kunder.

2014

Tio olika skraplotter, fjorton olika bingospel samt två probabilityspel erbjuds konsumenterna.

– Vi ser att kunderna efterfrågar såväl fysiska som digitala lotter, men efterfrågan på digitala lotter ökar mest. Tanken är att kunderna själva ska ha möjlighet att bestämma. Ibland kan en fysisk skraplott vara bäst och roligast att samlas kring. Men ibland passar en digital lott bättre, säger Ludwig Alholt.

Miljonlotteriet står för tre fjärdedelar av IOGT-NTO:s intäkter. Något som gör organisationen sårbar om lotteriet skulle minska i framtiden.

– Vi tittar också på andra inkomstkällor, som exempelvis utbyggt socialt företagande, så att vi inte blir så totalt beroende av Miljonlotteriet, säger Anna Carlstedt. Lotteriet har en svår situation, men också spännande. Jag litar mycket på Ludwig Alholt och hans kapacitet.

Anna Carlstedt fortsätter:

– Ludwig hade kunnat tjäna massor på exempelvis nätpoker, men har valt att arbeta med spelansvar. Miljonlotteriet tackar nej till nittio procent av alla nya lotter och väljer att hålla sig till långsamma spel som inte triggat igång spelberoende. Det är viktigt för oss. Vi vill inte öka intäkterna till vilket pris som helst, säger Anna Carlstedt.

Hon är övertygad om att Miljonlotteriet kommer att hitta sätt att ta sig ur krisen. Och hon får medhåll av Ludwig Alholt.

– Jag tror att vi har alla förutsättningar att ta Miljonlotteriet in i framtiden. Vi känner oss väldigt trygga i det. Nu gläder vi oss åt gångna 50 fantastiska år och ser fram emot nästkommande 50. Jag tror att vi då kommer att vara ännu mer framgångsrika än i dag och finnas på en stor internationell arena. Jag tror att vi kan bli dubbelt så stora. Och jag är helt övertygad om Miljonlotteriet kommer att fira 100-årsjubileum. Då hoppas jag kunna närvara! ■

Stig Kroon tar det första spadtaget till Miljonlotteriets fastighet i Mölnlycke.

STIG KROON

OERHÖRT ENGAGERAD – OCH EGENSINNIG

Ann Gustafsson arbetade på Miljonlotteriet i 34 år, de sista åren som lotteriföreståndare. Så här berättar hon om hur det var i början.

"När jag började var det ett litet företag med få anställda. Tre anställda skötte administrationen och Stig Kroon, grundaren av Miljonlotteriet, hanterade ensam marknadsföringen.

Allt gjordes i huset – vinsterna paketerades, adresserades och skickades ut. Jag trivdes direkt och tyckte det var roligt att vara på ett företag i utveckling.

Stig Kroon var i högsta grad närvarande. Han var en sann entreprenör, som var först med allt nytt. Exempelvis var vi tidigt datoriserade, redan i början på 1980-talet. Han hade en stark personlighet och var glad och omtänksam. Han brydde sig om alla anställda och engagerade sig också om det handlade om privata saker." ■

ODLARGLÄDJE MED FÖRHINDER

I den nybildade IOGT-NTO-föreningen Wadajir i Växjö finns **hundratals nya medlemmar med somalisk bakgrund.**

"Det är viktigt för oss att känna stöd från IOGT-NTO. Men än så länge har vi upplevt viss misstänksamhet", säger en av dem.

TEXT OCH FOTO: MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Det är ren och skär glädje när Asad Abdi och Abdi Aziiz sätter spadarna i marken på den lilla odlingslotten vid Ekobacken i Växjö. Här har den nybildade somaliska IOGT-NTO föreningen Wadajir – som betyder tillsammans – börjat odla i blygsam skala. Morötter, lök, potatis och sallad. Nu är det skördetid och Asad Abdi rycker försiktigt i blasten. Jodå, klasar av rödskaliga potatisar tittar fram ur myllan.

– Vi har pratat om att bjuda in alla våra medlemmar till en skördefest, säger Asad Abdi, som är föreningens ordförande och den som har tagit initiativet till odlingen.

Än så länge är den i sin linda och den lilla jordlotten – som man fått sig tilldelad av kommunen – har fungerat som en skola för de medlemmar som har velat utnyttja sina somaliska odlarkunskaper på svensk mark.

Många är bönder i grunden, men är förstas vana vid helt andra grödor: majs, nötter, spannmål, ris, sockerbetor. Och frukter som banan, papaya, vattenmelon, guava och vindruvor. Här är klimatet helt annorlunda, säsongen kort. Det finns mycket nytt att lära.

Wadajir, den första och största somaliska IOGT-NTO-föreningen, bildades den

**"Vi vill lära oss
hur en förening
fungerar på ett
korrekt sätt."**

19 november förra året. Då fanns det sammanlagt 29 olika somaliska föreningar i Växjö utan någon särskild inriktning.

När Asad Abdi av en slump kom i kon-

takt med Eduardo Rossel på IOGT-NTO väcktes tanken om en somalisk IOGT-NTO-förening.

– Jag frågade: vad kan ni hjälpa oss med? Vi är troende muslimer och redan nykterister. Det vi behöver hjälp med är att organisera oss och sätta upp en arbetsplan. Vi vill lära oss hur en förening fungerar på ett korrekt sätt. Vi har behov av att komma i kontakt med svenskar och få tillgång till det svenska samhället, säger Asad Abdi, som tycker att IOGT-NTO är en stor, välkänd och respekterad ideell organisation som somalierna gärna vill tillhöra.

Själv har han bott 17 år i Sverige och har bra koll. Han vet hur viktigt föreningslivet är, framför allt på mindre orter – och att det kan vara en bra ingång till det svenska samhället.

Snart lyckades han få med 14 av de 29 somaliska föreningarna under IOGT-NTO:s "tak" och bildade därmed föreningen "Tillsammans", Wadajir.

– Ju fler vi är desto starkare blir vi. Wadajir har i dag 400–500 medlemmar, även om alla i nuläget inte är betalande. Många är skeptiska och vill först se vad föreningslivet kan erbjuda dem, innan de

Abdi Aziiz drar upp de första
potatisarna ur myllan. Odla-
ren Asa Nyhlén har hela tiden funnits i
bakgrunden som stöd och hjälp.

blir fullvärdiga medlemmar. Nu har vi fått en ny, egen lokal där vi ska bedriva café-verksamhet, berättar Asad Abdi.

Men det är inte bara somalierna som är skeptiska, menar han, utan även svensarna. Sökta medel från distriktet har avslagits, verksamheten bedrivs för närvarande med hjälp av pengar från förbundet och ekonomiskt stöd från Växjö kommun.

– Det är viktigt för oss att känna stöd från IOGT-NTO. Men än så länge har vi upplevt viss misstänksamhet. Vad vill vi egentligen? Har vi bildat en förening bara för att kunna söka pengar? Vi är förstås mycket olika de traditionella IOGT-NTO-föreningarna. Jag tror det handlar om fördomar och rädsla för det okända, säger Asad Abdi som hoppas på att även svenskfödda medlemmar ska komma till föreningslokalen, som ligger centralt i Växjö.

– Här kan man dricka kaffe och sitta och prata. Många äldre svenskar är mycket ensamma. Här kan de få gemenskap och samtidigt låta de somaliska medlemmarna få chansen att lära känna en svensk och öva på språket. Vi vill ha integration. Vi vill komma in i samhället. Det går sakta, men det går framåt. IOGT-NTO kan förhoppningsvis bli en bro mellan svenskar och somalier i Växjö, säger Asad Abdi och kisar upp mot molnen.

Abdi Aziiz vill lära sig mer om svenska grödor.

På Ekobacken i Växjö samsas många stadsodlare.

I år odlar man mest på prov. Nästa år kommer föreningen dessutom ha tillgång till två hektar mark i Teleborg, strax utanför Växjö. Då kommer ett 20-tal medlemmar vara aktiva för att få jorden att frodas. Den här första säsongen har sex medlemmar gått omlott för att lära sig det vikti-

gaste inom svensk odling. Kunskaperna tar de med sig och lär ut till dem som ska odla nästa sommar.

– Det går sakta framåt. Men tyvärr har de som har jobbat här bara kunnat komma eftermiddagar och helger, eftersom de har aktiviteter dagtid som de måste närvara vid. Förhoppningen är att vi till nästa år kan bilda ett socialt företag och kanske anställa någon och även erbjuda praktikplatser till ungdomar på odlingen. Då kommer vi att få ett bättre resultat, säger Asad Abdi, som trots allt är stolt och glad över möjligheten att få göra något konkret med och för medlemmarna.

Att bara sitta och prata tycker han inte är särskilt konstruktivt. Odlingen kan bli startskottet till något mer och större för medlemmarna i den nybildade IOGT-NTO-föreningen.

– De får en chans att göra något nyttigt och samtidigt känna sig delaktiga i det svenska samhället. Vi tänker att vi på sikt ska sälja de grönsaker vi odlar till butiker och restauranger. Flera har redan visat intresse. Ekologiskt och närodlat är ju väldigt populärt i dag, konstaterar Asad Abdi.

– Kan odlingen på sikt dessutom bidra till att någon eller några får en projektanställning är det ännu bättre! Många somalier går sysslösa. Nu får de en viktig uppgift. ■

"Vi är förstås mycket olika de traditionella IOGT-NTO-föreningarna."

Asad Abdi är ordförande i föreningen Wadajir.

NYKTERHETSMANNEN ALFRED KÄMPE

Författaren och tidningsmannen Alfred Kämpe är kanske mest känd för sina statarskildringar – men han dokumenterade också nykterhetsrörelsens första tid. Nu ges han ut igen.

TEXT: JAN-EWERT STRÖMBÄCK FOTO: RIKSARKIVET

I den mån Alfred Kämpe är ett bekant namn i vår tid, handlar eftermälet sannolikt om honom som den förste statarskildraren, en nydanande tidningsman, ett lantarbetarnas språkrör eller som en av de mer radikala rösterna i arbetarrörelsens barndom.

Mindre känt är att Alfred Kämpe (1877–1936) dokumenterade den organiserade nykterhetsrörelsens första tid och vigde en stor del av sitt liv åt att få människor att leva nyktert och hälsosamt, för att därigenom inte kunna manipuleras av skrupelfria arbetsgivare.

Liksom senare, och även i vår tid, kunde det urskiljas minst två från varandra motsatta ståndpunkter i synen på alkoholmissbruket. Legendariska Kata Dalström skrev 1908 att de stora sociala missförhållandena var orsak till massupand. Det senare kommer att existera så länge som det nuvarande samhällsskicket existerar, var hennes tes.

Alfred Kämpe invände i en skrift att alkoholismen faktiskt är betydligt äldre än kapitalismen. Kämpe kritiserade även August Palm och Hjalmar Branting i nykterhetsfrågorna: den förste gick med sin antiförbudstidning Appell suspekta intressen till mötes och Branting hade, menade Kämpe, "vuxit fast i storstadens nervösa stimulationskrävande guldkrogskultur".

Nu har Förlaget Murbruk åstadkommit

en kulturhistoriskt värdefull insats genom att på nytt ge ut en av denne författares böcker: Den stora strejken om Sundsvallsstrejken 1879, då över 1000 sågverksarbetare lade ner arbetet i protest mot bland annat sänkta löner. Landshövding Curry Treffenberg satte in militär mot de strejkande och lyckades kväsa protestaktionerna efter knappt tio dagar.

Kämpe beskriver på ett mycket pedagogiskt sätt bakgrunden till Sundsvallsstrejken. Det är inte svårt att förstå att boken blev en vägledare för många unga fackligt aktiva när den gavs ut första gången 1929.

Författaren, själv statarson, uppvuxen på Fyllingarums gods i Östergötland, skildrade statarnas villkor i skönlitterär form före trettiotalisterna. Ivar Lo-Johansson snarare inspirerades av Alfred Kämpe och lät en av sina noveller, Redaktörens död, handla om föregångaren, som slutade sina dagar som redaktör för fackförbundstidningen Lantarbetaren.

Tidigare hade Kämpe varit chefredaktör för Folket. Som lantarbetarnas företrädare i offentligheten introducerade han en sorts interaktivt förhållningssätt. På varje nummers första sida skrev han under vinjetten "Brev till en lantarbe-

tare", personligt om aktuella frågor. Inte sällan med ett lätt moraliserande, tonfall. Mycket riktigt slutade hans sista brev med uppmaningen "Envar må tillse att han icke faller".

Den här hållningen var också tydlig i Kämpes böcker om de olika riktningarna inom den internationella nykterhetsrörelsen och då främst mellan de amerikanska hickmaniterna och de engelska maliniterna, motsättningar som hade att göra med att den amerikanska delen av världsrörelsen och dess ledare James J. Hickman ansåg att afroamerikaner borde organiseras i egna sektioner.

Kort sagt, denne publicist hade en stark ställning i sin tids offentlighet. När jag gjorde en radiodokumentär om honom i början av 1980-talet, medverkade med glädje Gunnar Sträng som berättade om vännens patos. Och nu i Murbruks utgåva medarbetar LO:s ordförande Karl-Petter Thorwaldsson med ett hyllande och uppförande förord. ■

"Alfred Kämpe invände i en skrift att alkoholismen faktiskt är betydligt äldre än kapitalismen."

HALLÅ DÄR!

Samantha Hemström

Aktuell med utställningen **Alkoholism i vardagen** på Edsviks Konsthall 8–12 oktober

Berätta om hur utställningen kom till!

Jag har länge arbetat med kulturen som drivkraft och har bland annat jobbat mycket med foto. I den här utställningen är det fotografen Eduardo Madriaga som har stått bakom kameran. Objektet på de

tolv fotografierna är jag och min tolkning av 12-stegsmetoden. Varje bild representerar ett steg i programmet.

Varför har du valt att gestalta 12-stegsprogrammet?

– Jag har inte själv missbrukat, men har levat i destruktiva relationer och har vuxit upp i ett dysfunktionellt hem. Jag är van vid att anpassa mig till andras behov och söker mig ofta till destruktiva personer. För några år sedan levde jag med en alkoholist och blev medberoende. Man dras med i den sjukas värld och hela tillvaron går ut på att dölja, ljuga och hantera problemen. På vägen förlorar man sig själv. Jag kände att jag ville lyfta upp och gestalta de här känslorna och tanken är förstås att väcka reaktioner hos åskådaren. Vi får inte blunda för det här! 12-stegsprogrammet förknippar man vanligen med missbrukare som vill bli drogfria, men här använder jag mig av det som en metod att bli fri från medberoende.

Hur mår du i dag?

– I dag lever jag, jag inte bara överlever. Jag har lärt mig att tolka signalerna på medberoende och jobbar mycket med mig själv.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

BOOK

Alkofällan

– en självhjälpsbok för den som vill ta kontroll över sitt drickande

Alkofällan – Ta kontroll över din alkoholkonsumtion
Lars Elveback
Considera

SJÄLVHJÄLP Svenskarnas alkoholkonsumtion är rejält mycket högre än tidigare. Allt fler fastnar också i problematiskt drickande och beroende. Ju tidigare man tar itu med sitt problematiska drickande desto större är chansen att komma till rätta med problemet. Det gäller oavsett om målet är att sluta helt eller att återta kontrollen över drickandet.

För den som har det senare som mål har socionomen och terapeuten Lars Elveback skrivit en självhjälpsbok.

Boken innehåller 80 sidor lättläst fakta om alkohol och beroende, frågor att besvara för att förstå sitt eget drickande och en lång rad konkreta tips, till exempel

att lägga så många mynt i fickan som antal glas man vill begränsa sig till under kvällen. För varje glas flyttar man över ett mynt till andra fickan. Pekpinnar och komplicerade förklaringsmodeller känns befriande långt borta. Boken är mer rakt på sak: identifiera problemet och hitta lösningen.

Visserligen är boken tydlig med att målgruppen är de som vill dra ner på drickandet, men det känns ändå som en brist att det inte finns något för den som vill sluta helt. Bokens syfte är att man ska fundera över sin konsumtion. Många kommer säkert fram till att helnykterhet är det bästa för dem, men då har de inget mer att hämta. Lite konkreta tips om fallgropar, hur man undviker dem och var man

kan söka stöd och hjälp hade inte varit fel.

Boken är dock väl värd att börja med. Fortfarande finns ett stort motstånd mot att erkänna att man dricker för mycket. Att köpa en bok är inget stort steg att ta, men det kan vara ett viktigt steg bort från att hamna i beroende.

EVA EKEROTH

BOOK

Spännande norsk mordjakt

Jakthundarna
Jörn Lier Horst
Övers. Per Olaisen
Lind & Co

THRILLER När den erfarna utredaren William Wisting stängs av från sin tjänst efter misstanke om att ha fabricerat bevis i en sjutton år gammal mordutredning, låter han sig inte nedslås. Han är övertygad om att mördaren fortfarande är verk-

sam, och fortsätter sökandet på egen hand. När en ung kvinna försvinner spårlöst tror han sig vara något på spåren och får hjälp av sin dotter Line, som arbetar som kriminalreporter på en tidning. Det här är en ganska traditionell deckare som inte skyndar fram. Det tar tid att komma in i berättelsen, som puttrar på i maklig takt. Men så småningom händer det grejer och det blir riktigt spännande. Ingen omvälvande läsupplevelse, men en alldeles utmärkt deckare med ett överraskande slut.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

SHOW

Tankeväckande och roligt om konsumtion

Ägd – jakten på ett rikare liv
Av och med Henrik Schyffert
och Fredrik Lindström

SHOWTURNÉ Alla har vi ett förhållande till ekonomi. Och faktum är att vi svenskar hör till de rikaste i världen. Vi lånar av framtidens resurser och skulle behöva tre jordklot för att hålla jämna steg med vår konsumtionsnivå. Ändå får vi inte ihop "livspusslet" och många jobbar bara för att konsumera ännu fler saker de ändå inte har tid att utnyttja. Knäppt? Javisst. Kul? Ja, i alla fall när Lindström & Schyffert skriver manus om något så torrt som ekonomi. Under den nästan två timmar långa humorshopen avhandlar de exempelvis ämnen som vad "marknaden" egentligen är. I dag handlar vi med förhoppningar om en värdeökning och det fungerar så länge vi alla tror på det. Slutar vi att tro på det och

FOTO: MATS BÄCKER

"Ägd" drar ut på turné i hela landet under oktober, november och december. För turnéplan kolla www.blixten.se

tar ut våra investeringar så går bankerna i konkurs. Tilltron till marknaden betyder allt, menar Lindström & Schyffert, som kallar "marknaden" för vår nya religion som ingen, inte ens politikerna eller ekonomerna, styr

över. Trots att det är vi själva som har skapat den. Skratten haglar och igenkänningen är hög. Det är intelligent, skarpt och oerhört begåvat framfört. Därtill mycket tankeväckande.

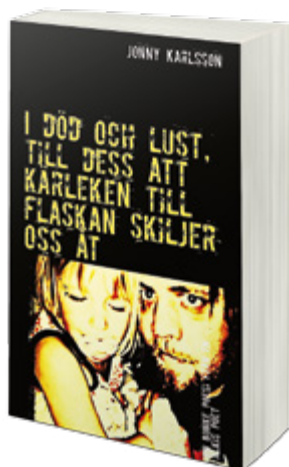
MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

BOOK

Starkt om utanförskap

I död och lust. Till dess att kärleken till flaskan skiljer oss åt.
Jonny Karlsson
Books on Demand

ROMAN Jonny Karlsson är författare, poet och alkoholist och upp vuxen under svåra förhållanden. Som barn blev han mobbad och fick aldrig lära sig empati eller att älska. Det har han fått jobba med på egen hand, som vuxen. Skrivandet har blivit ett sätt att ta sig vidare och ur missbruket. Han kallar skrivandet sin nya "drog". Hittills har Jonny skrivit

två barnböcker, två poesiböcker och en roman. Hans dikter i den här boken består av korta, raka, intensiva texter som är lätta att ta till sig och förstå. Ögonblicksbilder från uppväxten och livet på parkbänken. Texterna handlar om sorg, ensamhet, frustration, men också om kärlek och hopp. "Det är vi nu. Vi är två. Jag är inte längre ensam" skriver han i en av dikterna. Detta är kanske ingen bok man slukar i ett svep. Den kommer bäst till sin rätt i små portioner, eftersom varje dikt innehåller så mycket.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

MISSA INTE!

FOTO: LES FILMS DU 24

1 FILM "Innan frosten". Paul är en äldre man som lever i en fläckfri tillvaro med en fru som alltid har ställt upp. De är lyckligt gifta och lever ett bra liv i den franska societeten. Tills den mystiska Lou kliver in i deras liv. Paul nystas in en farlig kärlekshistoria. Biopremiär den 17 oktober.

2 TEATER "Guldhjälmen" med Riksteatern handlar om hur vi bemöter ökande religiös fanatism – med bra religion eller igen religion alls? Det är livsomvälvande frågor och vardaglig provokation som får oss att tänka till med humor och stor dramatik. Se www.riksteatern.se för turnéplan.

FOTO: MATS BÄCKER

3 BOK "Himmelstrand" (Ordfront). Det ser ut att bli en fin dag på Saludens camping. Ändå är någonting fel. Det enda som finns kvar från gårdagen är det oändliga gräsfältet, fyra bilar med husvagnar, åtta vuxna, två barn, en hund och en katt. Alla inser de att något ofattbart har hänt under natten. Skräckmästaren Johan Ajvide Lindqvist är tillbaka!

Känner du någon
som borde bli
månadens medlem?

TIPSA OSS på
accent@iogt.se eller
Accent, Box 12825,
112 97 Stockholm

Jessika Edetun Falk

NAMN: JESSIKA EDETUN FALK
ÅLDER: 47 ÅR
BOR: I ÖREBRO
FAMILJ: MAN OCH SON
GÖR: HÄLSOINSTRUKTÖR

Hur länge har du varit medlem?

– Sedan 2012. Det kändes rätt och självklart, eftersom jag är emot alkohol och andra droger. En granne, som är med i IOGT-NTO, fick mig att bli medlem. Men jag har på olika sätt varit i kontakt med nykterhetsrörelsen under hela mitt liv. Som barn var jag med Blå Bandsrörelsen och när jag var 10 år blev jag uttagen att medverka i ett IOGT-NTO-projekt som hette SANT och som syftade till åka runt i skolor och informera om droger. Vi fick fortlöpande utbildning, bland annat på Saxenborg. Jag har aldrig gillat att dricka, även om jag har smakat alkohol. Jag tål det dåligt och får ingen kick av det. Dessutom är jag utbildad hälsoinstructör och anser att alkohol och idrott inte hör ihop. Jag har själv diagnosen Asperger och vet att många med diagnoser självmedicinerar med alkohol och andra droger. Därför ligger de här frågorna mig varmt om hjärtat. Jag planerar att starta ett projekt inom idrott och hälsa som är riktat till personer med funktionshinder.

Du är adopterad – och engagerad i adoptionsfrågor. Berätta!

– När jag var fyra år adopterades jag från Indien till ett välbärgat Stockholmspar, som senare flyttade till Örebro. Jag kan så här med facit i hand säga att jag är helt emot adoptioner av barn över ett år. Man har med sig för mycket bagage och minnen. Det blir väldigt svårt och förvirrande för barnet och jag har mått mycket dåligt av och till under min uppväxt. Dock har jag aldrig tagit till alkohol för att döva min smärta. Jag hade fullt upp med skolan och så var jag aktiv som elitgymnast. Det var min smala lycka! Men jag vet att många adopterade har alkohol- och drogproblem. På behandlingshemmen finns det många med min bakgrund, vilket är tragiskt. Det handlar ofta om barn som adopterades på 1970-talet, då man kanske inte hade samma kunskap som i dag.

Hur använder du sig av dina erfarenheter?

– Jag är väldigt engagerad i adoptionsfrågor och är ute och pratar med blivande adoptivföräldrar för att ge dem verktyg att hantera mottagandet av ett äldre barn. Det är ju ganska vanligt i dag att man får adoptera äldre barn och barn med funktionshinder. Det ställer stora krav på föräldrarna. Jag har också lyft kopplingen mellan missbruk och adoption till politiker och socialtjänst. Jag tycker att det är viktigt att vi pratar om det här. Min förhoppning är att någon ska titta närmare på den här problematiken. Själv drar jag mitt strå till stacken genom att göra egen research och genom att skriva en bok om mina erfarenheter.

Har du rest tillbaka till Indien?

– Mina föräldrar reste tillbaka med mig när jag var sex år, vilket var alldeles för tidigt. Det blev en väldigt märklig upplevelse. Sedan dess har jag inte varit tillbaka, men skulle kanske vilja åka när min son är lite äldre, så att han får lära känna sin mors rötter.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

UPPLEV HÖSTEN

unika rabatter för dig!

10% medlemsrabatt på allt*
Ange värdekoden **IOGT-NTO** i kassan

*Gäller t.o.m. 2014.10.31 på onlinebeställningar,
ej kryssningar och rymdresor.

upplevelse
present.se™

Sista anmälan 17 oktober

ÅRETS VERKSAMHETSFORUM

kommer att äga rum 7-9 november på Tollare folkhögskola

Delta på intressanta seminarier! Bland innehållet kan nämnas grunderna i alkoholpolitik, hur vi kan använda vår uppdragsportal, inspireras av nya lokala verksamheter, värvning, sociala företag, vårt samarbete med Svenska Läkaresällskapet kring vår forskarrapport och

Charlotte Signahls inspirerande föreläsning på söndagen, "Man blir bra på det man tränar på! Vad tränar du på?"

Mer information och anmälan via
www.iogt.se/utbildningar eller
08-672 60 05.

Förbundsordföranden. Anna Carlstedt

Om Sverigedemokraterna:

Vi har rätt att säga nej

Vad betyder det för IOGT-NTO att valet vi just haft innebär ett nytt, komplicerat, politiskt landskap? En sak att glädjas åt i demokratins namn är det höga valdeltagandet. Vad den nya regeringen betyder för alkoholpolitiken vet vi inte än. Men det vi vet är att ett parti som vilar på rasistisk och främlingsfientlig grund nu är landets tredje största. Det har inte varit så här brunt sedan 30-talet. Det har analyserats av många vad detta beror på. Varför röstade så många av oss på ett parti vars främsta företrädare gärna beväpnar sig med tillhyggen och tar till våld; gärna uttalar sig extremt rasistiskt och nedsättande om sina medmänniskor; gärna skriver förslag i Riksdagen om att konsekvent byta ut ordet "mångfald" mot "stark nationell identitet"; gärna försöker tysta kritisk media inför och under sin valvaka? Vi har gott om exempel runt om i världen på hur det gått genom historien när denna typ av organisation fått växa sig stark.

Jag har inget svar på varför så många röstade på partiet som ganska nyss demonstrerade sida vid sida med Vitt

Ariskt Motstånd. Men jag har starka åsikter om hur jag anser att IOGT-NTO bör ta ställning. Jag har hittills inte skrivit en rad här i min krönika eller på min blogg för att allmänt stötta eller förkasta ett eller annat parti. Däremot har jag kommenterat hur partipolitiken hanterat enskilda sakfrågor som vår organisation driver, och då har alla färger fått sin släng av slevan beroende på ämne. Men det finns gränser.

Vi är ingen myndighet, och inget kommunfullmäktige. Vi som folkrörelse har rätt att säga NEJ till organisationer som är mot mångfald och tolerans, och som så brutalt strider mot våra grundsatser, där den viktigaste skrivningen gäller alla människors lika rätt och värde. Jag anser att vi skall säga NEJ. Vi behöver inte vara överens om vad detta NEJ skall innebära, och vi behöver inte göra samma saker. Men vi måste låta detta ta plats i organisationen. Vi måste prata om hur vi skall göra i vår förening, i vår lokal, i våra nätverk och sammanhang. Har några glömt att över en miljon av oss svenskar helt nyligen lämnade landet och blev invandrare? Hur hade vi känt oss om vi möts av "åk hem igen, så hoppas vi att du får hjälp där sen"?

Hur jobbar vi själva med tolerans i organisationen? Hur möter vi människor som har en annan bakgrund än vår egen, och kanske en helt annan syn på hur saker skall vara och göras? Klarar vi av att leva våra grundsatser – om demokrati, tolerans och nykterhet – i praktiken? Jag tycker själv att detta är jättesvåra frågor att diskutera. Jag får ont i magen och känner mig ofta som en liten lort, som Skorpan i Bröderna Lejonhjärta skulle ha uttryckt saken. Jag vet ju också vid det här laget, att så fort jag skriver eller pratar om att vi skall ta strid mot främlingsfientlighet, så kommer ett antal hot och trakasserier. Jag är rädd hela tiden. Men när jag tänker på de människor som grundade vår organisation, och som stred för lika villkor oavsett kön, bakgrund och hudfärg, då blir jag modig och känner att en liten, liten del av deras kurage smittar av sig. Alla kan göra något. Vad tycker DU vi ska göra?

Anna Carlstedt

Vit Jul vänder sig
till mamma,
pappa, systrar,
morbröder, kusin
Bertil och hans
pojkvän.

Bland andra.

Nu är det dags att söka bidrag för Vit Jul-aktiviteter!

Senast den **3 november** 2014 har föreningar, kretsar och distrikt möjlighet att söka aktivitetsbidrag för att arrangera Vit Jul-aktiviteter under 2014. Du ansöker via vitjul.se och där hittar du även mer information om bidraget. Aktiviteter som arrangeras under julhelgen kommer att prioriteras!

IOGT-NTO INFORMERAR

www.iogt.se • www.sobernet.nu • 08-672 60 05 • info@iogt.se

VÄLKOMNA TILL IOGT-NTO!

Här följer en lista på de IOGT-NTO-föreningar som nybildats sedan december 2013. Vi vill hälsa alla föreningar, och deras medlemmar, välkomna in i IOGT-NTO-familjen och önska er lycka till med verksamheten!

- Lf 6611 Conatus Kronoberg av IOGT-NTO, Kronobergs distrikt
- Lf 6612 IOGT-NTO Wadajir, Kronobergs distrikt
- Lf 6613 Crea Diem av IOGT-NTO, Västernorrlands distrikt
- Lf 6624 Revolutionär Godtemplarungdom av IOGT-NTO, Lund, Skånes distrikt
- Lf 6633 IOGT-NTO Midnimo, Lessebo, Kronobergs distrikt
- Lf 6634 Umestödet av IOGT-NTO, Umeå, Västerbottens distrikt
- Lf 6635 Blå linjen av IOGT-NTO, Stockholm, Stockholms distrikt
- Lf 6636 Junigt av IOGT-NTO, Saltsjö-Boo, Stockholms distrikt
- Lf 6597 Kamratstödet Sober av IOGT-NTO, Örebro distrikt
- Lf 6637 IOGT-NTO Tyresö, Stockholms distrikt
- Lf 6638 Somaliska United av IOGT-NTO, Västerås, Västmanlands distrikt
- Lf 6639 IOGT-NTO Daryeel, Linköping, Östergötlands distrikt
- Lf 6640 Swiss av IOGT-NTO, Braås, Kronobergs distrikt
- Lf 6643 IOGT-NTO Barwaaqo, Angered, Göteborg och Bohuslans distrikt
- Lf 6644 IOGT-NTO Talo, Linköping, Östergötlands distrikt

TACK FÖR INSATSEN, IOGT-NTO-FÖRENINGAR!

Före sommaren uppmanades alla IOGT-NTO-föreningar som hade medlemmar som inte hade betalt sin medlemsavgift att, i samband med att IOGT-NTO-förbundet skickade ut påminnelser, ringa och påminna om att betala avgiften. Bland alla föreningar som ringde och skickade in rapport om detta lottades presentkort till IOGT-NTO-butiken och IOGT-NTO-kurser ut. Dessa föreningar vann:

- IOGT-NTO The Globe, Hägersten/Stockholm
- IOGT-NTO Norsjö, Norsjö
- IOGT-NTO Hässelby, Hässelby
- IOGT-NTO Enighet, Oskarshamn
- IOGT-NTO Mönsterås, Mönsterås
- IOGT-NTO Sirius, Nässjö
- IOGT-NTO Svea, Uppsala
- IOGT-NTO Jarlaborg, Matfors
- IOGT-NTO Endrækt/Manhem, Göteborg

PLANERA VIT JUL

Det är hög tid att börja planera vilka aktiviteter IOGT-NTO-förening ska göra under Vit Jul, IOGT-NTO-rörelsens kampanj för att uppmärksamma barnen under julhelgen.

FIKA FÖR ALLA 1-31 OKTOBER!

Nu är värvarskampanjen Fika för alla i full gång! På många ställen runt om i Sverige kommer människor på stan att få möta IOGT-NTO och våra medlemmar genom att vi bjuder på fika.

Alla IOGT-NTO-föreningar har fått rapportera in när de ska genomföra aktiviteter. Om du vill veta om det genomförs någon Fika för alla-aktivitet i närheten av där du bor, kan du gå in på www.iogt.se/fika.

VERKSAMHETSFORUM

Nu genomför IOGT-NTO en favorit i repris! Den 7-9 november arrangeras Verksamhetsforum på Tollare folkhögskola.

Verksamhetsforum är en mötesplats där du kan ta del av intressanta seminarier och föreläsningar och vi lovar att det finns godbitar, oavsett om du är alldeles ny medlem eller om du har varit medlem en längre tid. Läs mer på www.iogt.se/events.

GLÖM INTE ATT RAPPORTERA IN ERA FESTER OCH NYA VERKSAMHETER

Två av de mål som IOGT-NTO arbetar med under 2014 är att genomföra 500 fester och att starta 50 nya föreningar/verksamheter. För att underlätta är det bra om varje förening själv rapporterar in sina fester och nya verksamheter. Detta görs enkelt via www.iogt.se/valvinst. Rapportera både det som är genomfört och det ni kommer att genomföra.

NYHETSBREV TILL ALLA MEDLEMMAR MED E-POST

Inom kort kommer IOGT-NTO-förbundet att starta ett nytt elektroniskt nyhetsbrev. Detta kommer att komplettera Accent och annan information som skickas ut. Det nya nyhetsbrevet går till alla medlemmar i IOGT-NTO som vi har e-postadresser till i vårt medlemsregister. Saknas din adress i registret? Skicka i så fall ett mejl till info@iogt.se så uppdaterar vi.

MEDLEMSAVGIFT 2015

Alla medlemmar som ska betala sin medlemsavgift till IOGT-NTO för 2015 kommer som vanligt att få ett brev med inbetalningskort. Det nya är att brevet kommer att skickas ut i januari i stället för i november. För er som undrar över varför brevet inte kommer i november – håll ut till januari!

FRÅGETÄVLINGEN PUMPEN

Missa inte att anmäla ert lag till frågetävlingen Pumpen senast den **20 oktober!**

Gå in på **www.pumpen.iogt.se**. Där finns också frågor från tidigare år så ni kan se hur frågorna brukar se ut. Det kommer att bli en trevlig kväll där ni tillsammans ska lösa frågor och uppgifter.

DAGS ATT BÖRJA FUNDERA PÅ JULKLAPPAR

I IOGT-NTO:s butik finns allt från tröjor och jackor till mobilskal och kundvagnspoletter.

Har du problem att hitta en julklapp? Titta in i vår webbutik och se om du hittar något som passar! Besök **www.iogt.se/butik** eller ring **08-672 60 05** för att beställa!

TIPS PÅ ENGAGEMANG

- Tipsa vänner om goda alkoholfria alternativ
- Köp lotter från Miljonlotteriet
- Skriv en insändare mot gårdsförsäljning av alkohol
- Delta på en träff med din IOGT-NTO-förening
- Anmäl ett lag att delta i frågetävlingen

Pumpen

Årets mest nervkittlande frågetävling, JAAA!

FÖLJ IOGT-NTO PÅ

KALENDARIUM

OKTOBER

- 17-19... Regional kamratstödsträff Söder, Jönköping
17-19... Våra Gårdars film- och kulturdagar i Vimmerby
20 Sista anmälningssdag frågetävlingen Pumpen
22-23... Drogfokus 2014, Norrköping
22-23... Verksamhetskonsulentsamling, Stockholm
26 okt-
1 nov... IOGT Internationals kongress, Hua Hin, Thailand

NOVEMBER

- 7-9 Verksamhetsforum, Saltsjö-Boo
13 Frågetävlingen Pumpen
14 Accent nr 8 kommer ut
25 Internationella dagen mot våld mot kvinnor

DECEMBER

- 1 dec-
4 jan 2015 Kampanj: Vit Jul
19 Accent nr 9-10 kommer ut

2015 JANUARI

- 1 dec-
4 jan 2015 Kampanj: Vit Jul

FEBRUARI

- 7-8 Kurs-kurshelg, Tollare folkhögskola

JUNI

- 24-27... Kongress, Lund

AUGUSTI

- 18-20... Distriktskonsulentsamling

till minne

Ingeborg Ljungblom

En aktiv själ som tilldelats Veteranmedaljen.

Den 16 augusti avled Ingeborg Ljungblom i Hubberud, Töreboda, vid en ålder av nästan 89 år. Hon växte upp i den lilla byn Gåxsjö i Jämtland och kom sedan till Näliden, en ort väster om Östersund. Men hon ville vidare i livet och sökte sig till Uppsala för att slutligen hamna i Stockholm.

Ingeborgs intresse för konst och konsthantverk ledde så småningom till att hon började att utbilda cirkelledare för olika studieförbund. Detta innebar resor över hela landet. Maken Erik kom från Skaraborg och hade en tjänst som lärare vid Birka folkhögskola utanför Östersund. Även där blev det många resor hem till Jämtland för att träffa nära och kära.

Efter att maken Erik gått i pension bestämde sig paret att flytta söderut och platsen blev den gamla skolan i Hubberud utanför Töreboda. Ingeborg Ljungblom kom tidigt med i IOGT-NTO-rörelsen, bland annat under Stockholmstiden, och när hon kom till Töreboda under 1970-talet blev lokalföreningen Valkyrian hennes hemvist.

Rollen som sekreterare hade hon både i Valkyrian och Vadsbokretsen där flera tusen handskrivna protokoll finns arkive-

rade, undertecknade av Ingeborg Ljungblom. Hon deltog flitigt i föreningslivet, inget var främmande för henne – om det så var en kväll med ungdomar eller som funktionär på en bingokväll i Skövde.

Hemmet i Hubberud blev platsen för många möten och träffar. Inte minst när det vankades surströmming under hösten. Då fylldes huset till brädden av föreningskamrater som samlats för att avnjuta denna delikatess. Det som blev Ingeborgs signum som kamrat och vän blev julfesterna som föreningen Valkyrian anordnade några veckor in på det nya året. Ingeborg agerade då tomte som hade rest långväga från Oviksfjäl- len för att överlämna en klapp till varje deltagare.

Långt in på ålderns höst körde hon sin bil till stugan i Jämtland eller till barnen i Stockholm. I samband med Vadsbokretsens 100-års jubileum för något år sedan tilldelades Ingeborg IOGT-NTO:s högsta utmärkelse – Veteranmedaljen. Ja, mycket kan sägas om denna person. Nu har rösten tystnat och pennan lagts till vila. Saken är stor men minnet ljus. Tack för god gärning.

VADSBOKRETSEN AV IOGT-NTO
GENOM ANN-MARIE OCH KALLE OLSSON

Ingeborg
Ljungblom

Vill du få en text publicerad på den här sidan? Mejla den till accent@iogt.se eller skicka den per post till Accent, Pierre Andersson, Box 12825, 112 97 Stockholm. Vi kan dock inte garantera att det finns plats för din text och vi förbehåller oss rätten att korta texter vid behov.

PIERRE ANDERSSON, CHEFREDAKTÖR

Kryss och foto: Anders Perstrand

51

Posttidning B

Accent, Box 12825

112 97 Stockholm

VEM I DIN BEKANTSKAPSKRETS VILL BLI MEDLEM I IOGT-NTO?

Ibland ser vi inte dem som står närmast
och glömmer att fråga dem om
medlemskap.

Men visst vill väl du dela med dig av vår
nyktra gemenskap till fler?

Passa på att fråga NU, så bidrar du
också till att IOGT-NTO växer.

www.iogt.se/blimedlem

